

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Inseratni oddelk: Ljubljana, Šelen-
burgova ul. 5. — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2456.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga št. 78.180.
Wien št. 106.241.

JUTRO

Izaja vsak dan, razen posebnih dni.
Neposredna zbirna mesečno Din 20.—
Za tuzemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Komplikacije v po- morskih sporazumih

Vse kaže, da se pripravljajo nove te-
žave glede sporazuma o obsegu pomor-
skega oboroževanja, in sicer v evropskem
področju, kjer se je zdelo, da je stvar
najbolj za trdno urejena. Brž ko je
Nemčija proglasila obnovo svoje oboro-
žene sile, se je požurila Anglija, da je
sklenila z njo poseben sporazum o me-
dsebojnem razmerju v nadaljnjem pomor-
skem oboroževanju. V Parizu so to An-
gležem sprva precej zamerili, zakaj ta
britansko-nemški sporazum je dejansko
pomenil priznanje nemškega faiaecom-
pli. V Londonu so menili, da so s tem
odstranili za dolgo dobo možnosti spor-
ov v območju oboroževanja in tekmo-
vanja na morju, med Nemčijo in Anglijo
vsaj, Pariz pa je zelo dvomil, če bo Lon-
don s svojo naglico zares dosegel zaže-
ljen uspeh. Politični razvoj zadnjih te-
dnov kaže, da bo imela bržkone bolj prav
francoska skepsa nego britanski opti-
mizem.

Anglo-nemški sporazum je določil,
da nemške oborožbe na morju ne bodo
presegle 35% angleške pomorske vojne
sile. Ta odnos sam po sebi ni toliko
presenetil ter ni napravil tolikega vtisa
na zapadu kakor na vzhodu, zakaj na
zapadu je področje velikih vojnih mor-
naric, ki so pač že toliko močne, da se
napoved nemške obnove ni presojala
preveč tragično. Na vzhodu pa je bilo
povsem drugače.

Če rečemo »na vzhodu«, mislimo s tem
ono področje, kjer se morš nemška po-
morska sila najbije in najuspešneje
uvečjavljati, to je v Baltičnem morju.
In tamkaj je angleško-nemski sporazum
zares povzročil veliko presenečenje in
prav neprijetne občutke. Baltičsko po-
ročje je ono sedeset pravih mornaric
Evrope, na morju namreč. Njena drža-
va tu ni imela večje bojne sile, niti
niti skandinavskih držav, niti mae re-
publike, ki so nastale v nekdanjem ru-
skem pribaltiskem področju. A tudi ve-
like sile niso tu razpolagale z znanje-
si silami, kar veča tako o Rusiji, kate-
re odnosa do Baltičskega morja se je
z odpadom obrobnih dežel ob času revolu-
cije itak zelo skren, kakor o Poljski,
ki razpolaga samo s prav ozkim dostop-
om do svojega baltičskega »okna v
svete, in seveda tudi o Nemčiji.

Z obnovo nemške mornarice v razmer-
ju do 35% angleške se je celotni položaj
v Baltičnem morju bistveno spremenil.
Nastalo je sporno vzemirje, ki se ve-
da ni pokazalo toliko konkretnih po-
sedic pri malih državah kakor pri ve-
likih. Maie baltičske republike in skandi-
navske države se pač zavedajo, da sploh
ne morejo v nobenem primeru konkur-
rirati, marveč se morajo prepustiti usodi
ter zvezam z mogočnimi prijatelji na za-
padu ali kjerkoli. Drugace pa je bilo se-
veda z reakcijo pri velikih državah.

Vsekakor v najbolj neprijetnem po-
lozaju je Poljska. Nemore se pričakova-
ti, da bi s svojo pičlo mero baltičskega
obreznega pasu smatrala za primerno,
da se spusti v oboroževalno tekmo z
Nemčijo, saj bi bil tak poskus zanjo tu-
di mnogo predraga stvar. Obenem pa je
jako neprijetno, živjeti se v položaj go-
tovo inferiornosti na morju, zlasti za
državo, ki si je postavila povsem aktua-
len program, da se uvrsti v krog veseli.
Vesela z neznatno pomorsko silo v Bal-
tičskem morju se mora tudi pripraviti na
možnost, da se ji v resnem primeru po-
vsem zapre pot po morju na zapad, kar
je seveda jako neprijetna zavest. Toda
povsem se Varžava v tem pogledu ne
mislil prepustiti slučajem usode, marveč
se hoče opremiti vsaj do neke mere tudi
z orožjem na morju in okrog Gdinje so
se že začeli urejati trdnjavski pasovi.
Da je vse to reakcija na nemški oboro-
ževalni sporazum z Anglijo, odnosno
sploh na nemško pomorsko oboroževa-
nje, je evidentno na prvi pogled.

Končno prihaja reakcija tudi od ru-
ske strani. Rusija je izrazita kontinen-
talna vesela, katere težisce je v vseh
pogledih, tudi kar se tiče oborožene
sile, na kopnem. Toda vendar je ogrom-
na razlika med Poljsko ter Rusijo, kar
se tiče odnosa do morja. Rusija ima
dostop tudi do drugih morij, tako v Ev-
ropi kakor v Aziji. Razpolagati mora
torej že sprito tega z znatnejšo mornari-
co in je dejansko razpolagala z njo
že zgodaj v carskih časih. Ta mornari-
ca je propadla deloma v toku nesrečne
rusko-japonske vojne deloma pa v dr-
žavljanski vojni, ki ja bila neizogiben
dodatek revolucije. Dolga leta se o
obnovi ruske vojne mornarice ni kaj
prida slišalo, dasi je ta čas bila sovjets-
ka vlada že sistematično na delu, da
obnovi armado v modernem pomorju
besede. Res so se tudi na morju izvršile
obnovitvene akcije, toda dele ne v
onem obsegu kakor na kopnem.

Napoved nemške pomorske oborože-
valne akcije v onem velikem, z Angli-
jo dogovorjenem razmerju je ja napra-
vila seveda v Moskvi ogromen vtis. Še
prav posebno pa se je ta vtis stopnje-
val, ker so ga spremljale imperialistične
nemške napovedi o aspiracijah na
Ukrajino, pa še bolj, ko so se začele
izjavljati in so se začele s trdo-

PROKLAMACIJA KRALJA LEOPOLDA III

Senzacionalen govor belgijskega kralja o potrebi reorganizacije belgijskega voja- škega ustroja in o novih smernicah belgijske zunanje politike

Bruselj, 15. oktobra. k. Včeraj je bila
pod predsedstvom kralja Leopolda seja
kronskega sveta kise je udeležila vsa bel-
gijska vlada. Na dnevnem redu je bilo
le važno vprašanje o narodni obrambi.
Položaj Belgije je v vojaškem pogledu
zelo kritičen. njena vojaška organizacija pa
je po ugotovitvah posebne komisije parla-
mentarcev in višjih oficirjev šele v stanju
pričinjačoe se preosnove. Vojni minister je
sestavil zato poseben zakonski načrt, po

Kraljev govor

Kralj je imel na seji kronskega sveta
govor. ki je izzval neke v Belgiji, nego tu-
di povsod drugod pravo senzacijo. V krat-
kih besedah je napovedal, da se bo Bel-
gija vrnila k nevtralnostnemu režimu, ka-
kršnega je imela že pred veliko svetovno
vojno. Kralj je pri tej priliki izrečno izra-
zil željo, naj se njegov govor objavi tudi
za široko javnost.

Kralj Leopold je med drugim izjavil:
Belgijski vladarji se s prisego na ustavo
zavežejo, da bodo ohranili integralnost in
neodvisnost države. Tudi jaz hočem ostati
zvest tej slovesni zaobljubi in se bom ravnal
po zgledih svojih prednikov. Zaradi
tega sem želel predsedovati temu svetu, ki
mora določiti vse ukrepe, ki se imajo pre-
ložiti v odobritev parlamentu in ki so po-
trebni. da dobi Belgija vojaški ustroj. pri-
meren sedanjim okoliščinam.

Zakaj je potrebna okrepi- tev narodne obrambe

Vlada si že več kakor leto dni prizade-
va, da ojači naš vojaški ustroj. Odločila se
je za to iz naslednjih razlogov:

1. Ponovna oborožitev Nemčije, do kate-
re je prišlo po integralni militarizaciji Ita-
lije in Rusije, je povzročila, da je že več-
na ostalih držav izvedla izredne varnostne
ukrepe. Med njimi so tudi izrazito miro-
ljubne države, kakor sta Švica in Nizozem-
ska.

2. Izprememba vojaških metod, ki je na-
stala pod vplivom tehniškega napredka,
predvsem glede letalstva in motorizacije
vojske, omogoča, da se že z začetnimi ope-
racijami v kakem oboroženem konfliktu
dosežejo sila, naglica in obseg, ki so lahko
usodni za države z malim ozemljem, kakor
je Belgija.

3. Nagla zasedba Porenja in prestavitve
nekaterih izhodnih oporišč morebitne nove
nemške invazije na našo mejo, so samo še
povečale naš nemir.

4. Obenem smo doživeli, da so se razra-
ljale osnove mednarodne varnosti, ko so se
prekršile konvencije, ki so bile svobodno
podpisane, in ko se je pokazalo, da je v
sedanjih okoliščinah nemogoče izvajati do-
ločila pakta Društva narodov o sankcijah
proti takim kršitvam.

5. Končno riskirajo nekatere države s
svojimi spori zapletljaje, ki so možni že
sprito nasprotje med političnimi in so-
cialnimi sistemi in ki bi se lahko degeneri-
rali v novo splošno vojno, ki bi bila le še
bolj uničujoča kakor ona, ki nam je pri-
zadela toliko gorja.

Zato sem mnenja, da bi ne bilo odveč
premotriti razvoj vojaških vprašanj v pre-
teklih mesecih.

Bodoča belgijska vojaška politika

Kralj je nato očrtal vojaški program, ki
ga je Belgija realizirala v zadnjem času.
Zatem je prešel k drugemu poglavju govo-
ra, v katerem je razvil bodočo vojaško po-
litiko Belgije.

Tako naša vojaška politika, je dejal, ka-
kor naša zunanja politika, nimata naloge,
da pripravita državo za več ali manj za-
govito vojno in za kakršnekoli koalicije v
to svrha, nego, da našo deželo izključita iz
vsake vojne. Ponovna zasedba Porenja, iz-
vršena s politično gesto, ki pomeni izne-
vršeno lokarnskem sporazumu, nas je po-
stavila zopet v slične mednarodne razmere,

vratnostjo povzročiti deklaracije z
nemške hitlerjevske strani, da smatra
Nemčija Rusijo za prvo sovražnico, za-
per katero naj se mobilizirajo vse moči.
V taki situaciji je razumljivo, da ima
nemška oborožitev na morju za Rusijo
jako nevaren pomen. Saj je treba raču-
nati z ofenzivnimi stremiljenji napram
državi, s katero sploh nima skupne me-
je. Ako namerava tu Nemčija kakoli
in kdajkoli, je nujno navezana ravno na
morsko pot, saj drugače ne more tja-
kaj, razen preko ozemlja te ali one ru-
ske sosesde, ki pa se bržčas v podobne
avanture ne bo hotela prostovoljno spu-
ščati.

Jasno sledi iz tega, da je pričakovati
ruskega oboroževanja na morju, nema-
ra ne v manjši meri, kakor se je že
izvedlo na kopnem. Prav te dni so se
pojave konkretne vesti v tem pogledu

katerem se imajo izpremeniti zakoni o mili-
tah, o naboru in vojaški obveznosti. Kon-
tingent belgijske vojske se bo povečal na
47.000 mož. službena doba podaljšala za pe-
hoto na 18 mesecev, za ostale vrste orožja
pa na 12 mesecev. Na posebnem zasedanju.
ki je napovedano za zadnje dni meseca, bo
poslanska zbornica obravnavala vse te pro-
bleme, ki so postali zaradi mednarodnega
političnega položaja zelo pereči.

v katerih smo se znašli tik pred vojno. Naš
gospodarski položaj nam narekuje, da si
ustvarimo vojsko, spričo katere si bo pač
vsak izmed naših sosedov premislil, preden
bi se zopet poslužil našega ozemlja za na-
pad na kako drugo državo. Ko bo Belgija
izpolnila to svojo misijo, bo v najvišji me-
ri služila miru v zapadni Evropi, obenem
pa si bo pridobila spoštovanje in tudi mo-
rebitno pomoč vseh držav, ki jim je kakor-
koli za mir. Prepričan sem, da je vse bel-
gijsko javno mišljenje enakih misli o tej
zadevi. Toda naše pogodbe ne smejo iti
preko tega. Vsaka enostranska politika bi
oslabila naš zunanji politični položaj in
povzročila po pravici ali krivici tudi lo-
čitve duhov v državi sami. Vsaka zveza,
tudi samo defenzivna, bi nas ne privedla
do našega cilja, in čeprav bi bila pomoč
zaveznika še tako velika, bi nam koristila
še po prvem bliskovitem udarcu napadal-
ca. Da se obranimo takega udarca, moramo
biti predvsem sami pripravljeni. Če Belgija
ne bo imela obrambnega sistema, ki bo do-
volj močan, da nas ubrani tega prvega
udarca, bi nasprotnik daleč vdrl v naše
ozemlje in ga uničil. Ko bi bilo to že izve-
dono, bi nam pomoč prijateljev ne pomaga-
la mnogo kljub morebitni končni zmagi.

Odmev v Evropi

Vprašanje francosko-belgijske vojaške pogodbe — Kolektivna varnost propadla

Pariz, 15. oktobra. AA. Listi komentirajo
obširno govor belgijskega kralja in mu pri-
pisujejo največji pomen.

»Echo de Paris« ga primerja s Hitlerjevo
noto od 7. marca in poudarja, da se bo
Belgija branila samo, če bo kdo vdrl v nje-
no ozemlje, z drugimi besedami, Belgija
odklanja lokarnski pakt. Belgija se je loči-
la od mednarodne obveznosti, ne da bi bila
koga vprašala. Včerajšnji dogodki ustvarjajo
v političnem in strateškem pogledu popol-
noma nov položaj. V političnem pogledu so
razbita vsa prizadevanja za novo lokarnsko
pogodbo. Belgija se iz lastne pobude odpo-
veduje sodelovanju pri varnostni pogodbi,
v vojaškem pogledu pa se bojimo, da je
razmerje sil izpremenjeno in sicer v korist
Nemčije.

»Jour« piše, da bodo nasprotniki Francije
brez dvoma točnili govor belgijskega kra-
lja kot odpoved od l. 1920, izvajane politi-
ke francosko-belgijskega zavezništva. Tako
pojmovanje ni pravilno. Belgija bo tudi v
bodoče branila svojo vzhodno mejo proti
vsakemu nemškemu napadu. Branila jo bo
še odločen kakor doslej, ker bodo naši
belgijski prijatelji storili vse, da izponijo
svoj trdnjavski obroč. Mislimo, da se lahko
po pravici veselimo.

»Oeuvre« pravi med drugim: Na vsem
svetu se ne bo našel pravnik, ki bi mogel s
stališča mednarodnega prava pritrlditi no-
vim sklepom belgijskega kralja. Belgijski
vladar, odpuščaje prvi člen lokarnske po-
godbe in porenškega pakta, obenem pa tu-
di vse obveznosti do Društva narodov,
navzlic temu pa ga mednarodno pravo, ki
bi se ga hotel otresti, hočeš nočeš sil, da
ostane še dve leti v Društvu narodov in da
pomaga ostalim državam, ki so podpisale
pakt Društva narodov, če bi morale prisko-
čiti na pomoč brez razloga napadeni državi.

Jaspar in Hymans o sklepih vlade

Pariz, 15. oktobra. AA. »Intransigeant«
priljubljuje izjave nekaterih vplivnih belgijs-
kih politikov o najnovejših sklepih belgijs-
ke vlade.

Bivši ministrski predsednik Henry Ja-

in sicer tudi to pot v obliki sporazuma
o medsebojnem razmerju ruske in an-
gleške pomorske oborožitve. Nad tem
sporazumom se sedaj razburjajo Nemci
trdeč, da je s tem izpodnesena osnova
nemško-angleškemu dogovoru. Ze pri-
hajajo iz Berlina napovedi, da bo
Nemčija preklicala dogovor, odnosno
zahtevala njegovo revizijo v smislu po-
večave nemške bojne sile na morju.

Rusija razpolaga z možnostjo, da se
na morju oboroži v velikem obsegu, ne-
mara v enakem kakor Nemčija. Ker se
po pravici lahko sklicuje na nemške
ofenzivne napovedi, je precej gotovo,
da bo rusko pomorsko oboroževanje
jako konkretna zadeva, ki bo povzročila
še obilo razprav v diplomatskem sve-
tu, vrгла pa novega netiva za spore ne
le med Nemci in Rusi, marveč tudi med
Nemci in Angleži.

Deželo bi vojna uničila tako, da bi bile
razvaline po vojni l. 1914—1918 le blede
senca novih razvalin.

Zaradi teh razlogov moramo, kakor je
pred kratkim dejal zunanji minister, še na-
dalje izvajati ekskluzivno in integralno
belgijsko politiko, ki nas mora resolutno
izločiti iz vseh sporov med našimi sosedi.
Ta politika ustreza v celoti našemu nacio-
nalnemu idealu in jo je mogoče izvesti s
tem, da se v vojaškem pogledu izpopolni-
mo, da racionalno porabimo svoja sredstva
in da bzeremo okrog sebe vse Belgije in
jih pridobimo za to, da bodo imeli vselej le
eno trdno in absolutno željo — po miru.

Poziv, da se vojaški problem takoj reši

Kralj je nato govoril o sedanjem belgijs-
kem vojaškem ustroju in poudarjal, da ne
ustreza več novim potrebam belgijske dr-
žave. Vojaški statut, ki je nastal v okviru
zakona o milicah iz l. 1929, je zelo dober
z nekaterih vidikov, vendar pa ne ustreza
več novim možnostim nenadnega vpada, ne
omogoča stalne obrambe našega ozemlja, ne
jamči uspešne mobilizacije niti takojšnje
koncentracije vojske.

Hotel sem označiti sredstva za našo ak-
cijo in sem vas zbral vse, ki predstavljate
tri velike tradicionalne stranke, v katerih
je organizirana pretežna večina Belgijcev.
Prepričan sem, da boste storili svojo dolž-
nost in da boste dali državi v smislu načr-
tov vojnega ministra zakon, ki bo rešil vo-
jaški problem v oni meri, kakor jo zahte-
vajo naše patriotske obveznosti napram
domovini. Obenem boste združili duhove in
tako ustvarili novo komponento naše var-
nosti, ki je absolutno potrebna dežel in
njenemu napredku. S tem boste ponovno
pokazali, da se vlada nacionalne unije de-
jansko zaveda, da je njena bistvena naloga
postaviti vrhovne interese Belgije na vse.

spar je med drugim izjavil: »Naj v Fran-
ciji ne mislijo, da smo pozabili l. 1914.
Prav pa je, da Belgija varuje svoje nacio-
nalne interese.«

Hymans je odklonil vsako konkretno iz-
javo, pač pa je dejal, da se ne smejo poza-
biti čustva najpristnejšega prijateljstva,
ki družijo francoski in belgijski narod.

Kabinetni šef ministrskega predsednika
je izjavil v imenu predsednika vlade, da
nima k govoru kralja Leopolda ničesar
pristaviti. Dodal je, da se bosta belgijska
poslanska zbornica in senata sestala po vsej
priliki 26. oktobra, ko bo predsednik vlade
Van Zeeland podal svoj ekspozé.

Delbos se posvetuje s strokovnjaki

Pariz, 15. oktobra. w. V francoskem zu-
nanjem ministrstvu je bila dopoldne kon-
ferenca zunanje ministra Delbosa z naj-
važnejšimi sodrukniki o položaju, ki je na-
stal po izjavi Belgije o nevtralnosti. V me-
rodajnih francoskih krogih izjavljajo, da
proklamacija belgijskega kralja ne pred-
stavlja nobenega presenečenja. Izprememba
belgijske zunanje politike se je mogla prič-
akovati na podlagi razgovorov z belgijs-
skimi delegati v Zenevi. V francoskem zu-
nanjem ministrstvu menijo, da nova bel-
gijska politika še ne predstavlja povratka
k politiki nevtralnosti pred svetovno vojno.
Kralj je izjavil, da njegova država ne bo
sklenila nobenih defenzivnih zvez, ki bi mo-
gle opravičiti napad proti Belgiji.

Presenečenje v Zenevi

Zeneva, 15. oktobra. AA. Izjave belgijs-
kega kralja so zbudile v tukajšnjih krogih
veliko presenečenje. Vse kaže, da je nauk

o kolektivni varnosti propadel in da po-
rneni govor kralja Leopolda odpoved lo-
karnske pogodbe in vojaške pogodbe med
Francijo in Belgijo. V zvezi s tem pou-
darjajo, da je sestanek petih držav sedaj
prepotrben, ker so se njegove osnove za-
radi novega stališča Belgije popolnoma iz-
prmenile.

Na angleško pobudo?

Rim, 15. oktobra. o. Rimski politični kro-
gi živahno komentirajo senzacionalni pre-
obrat belgijske vojaške politike. Pri tem
poudarjajo, da se za belgijskim ukrepom
nedvomno skriva Anglija, ki je tako po-
sredno koncedirala Nemčiji nov uspeh v
njeni politiki za dosego popolne enako-
pravnosti z ostalimi zapadnimi evropskimi
državami. Če bi namreč Francija zahtevala
od Anglije, naj skupno z njo protestira pro-
ti tej belgijski odpovedi vseh vojaških po-
godb, — sem spada tudi najnovejši belgijs-
ko-francoski generalistični sporazum —, bi
bilo pričakovati, da Anglija na tako fran-
cosko sugestijo ne bi pristala, čeprav je
Belgija enostransko odpovedala vse svoje
vojaško-politične pogodbe. Pri vsem tem
je tem bolj znatično, da je Nemčija prav
danes poslala v London svoj negativen od-
govor na povabilo Anglije, naj se udeleži
bližnje konference lokarnskih veseli. Ita-
lijanski politični krogi vidijo v tem tajno
sodelovanje Anglije in Nemčije. Baje je
Nemčija obljubila Angliji, da bo za to kon-
cesijo sodelovala pri sklenitvi zapadno-ev-
ropskega pakta, kakor si ga zamišljajo An-
gleži.

Francosko-poljsko sodelovanje

Pariz, 15. oktobra. AA. Poljski zunanji
minister Beck je imel danes konference s
predsednikom vlade Blumom in z zuna-
njim ministrom Delbosom, kakor tudi z
drugimi vodilnimi osebnostmi francoskega
zunanjega ministrstva.

»Petit Journal« piše, da bodo ti razgo-
vori okreplili francosko-poljsko zvezo, ki se
je z nedavnim obiskom generala Ridz
Smiglyja in s potovanjem generala Gama-
lina v Varšavo poglobila. Francosko javno
mnenje pozdravlja obnovo aktivnega sode-
lovanja med Parizom in Varšavo za obram-
bo varnosti in miru. Obnova te zveze spa-
da med najvažnejše činitelje evropske di-
plomacije. Opozoriti je treba tudi na to,
da je bil Beck pred svojim prihodom v
Pariz na južnofrancoski obali, kjer se je
sestaj z angleškim zunanjim ministrom
Edenom. Angleška diplomacija uvideva v
polji meri pomen francosko-poljskega zbliz-
janja, ki bo važno za bližnja mednarodna
pogajanja.

Obisk kralja Karola v Pragi

Bukarešta, 15. oktobra. AA. Uradno ob-
javljajo, da bo kralj Karel obiskal Česko-
slovaško v spremstvu prestolonaslednika
Mihaela ob koncu oktobra. Na Českoslo-
vaškem bo ostal pet dni. V programu so
med drugim obed pri predsedniku republike,
revija čet, poklonitev Masaryku, ogled so-
kolekih nastopov in vojaških vaj v Milo-
vicah.

Cianov obisk v Berlinu odgođen

Rim, 15. oktobra. o. Kakor znano, bi bil
moral italijanski zunanji minister grof Ci-
ano te dni odpotovati v Berlin. Po poročilih
nemških listov je bil že določen tudi rok
in sicer 20. oktobra. Italijanski listi o tem
podrobnje niso poročali, sedaj pa se je
zvedelo, da je bil Cianov obisk v Berlinu,
kjer bi se imel doseči nov sporazum o ko-
ordinaciji italijanskih in nemških interesov
v srednji Evropi, odgođen. Pri diplomats-
kih razgovorih o modalitetah Cianovega
obiska v Berlinu je prišlo do neklih nespo-
razumljenj. Rimski krogi so mnenja, da se
bo Ciano zaradi tega podrobneje posveto-
val z Mussolinijem.

Nova italijanska ustava

Italijanski kralj bo postal cesar fašističnega imperija,
Mussolini pa veliki kancelar, ki ne bo odgovoren niti
parlamentu niti velikemu fašističnemu svetu

Rim, 15. oktobra. o. Za 15. obletnico po-
hoda fašistov v Rim, bo po trditvah v dobro
obveščanih krogih proglašena nova ita-
ljanska ustava.

Kralj Viktor Emanuel III., ki ima sedaj
naslov kralja Italije in cesarja Abesinije,
bo dobil po novi ustavi naslov cesarja fa-
šističnega imperija. Nova ustava bo dolo-
čala tudi reformo senata in fašističnega
parlamenta ter bo končno izoblikovala fa-
šistični korporativni parlament. Vloga ve-
likega fašističnega sveta bo še povečana in
bo ta korporacija predstavljala vrhovni dr-
žavni forum.

Delokrog predsednika vlade Mussolinija
kot voditelja fašistične Italije je urejen že
z zakonom o prerogativih predsednika vlade
in z zakonom o organizaciji velikega fa-
šističnega sveta, bo pa z novo ustavo še
povečan tako, da bo Mussolini kot vrhovni
voditelj fašizma stal iznad državne in re-

ziške hierarhije. Za svojo politiko ne bo
odgovoren niti vladi niti parlamentu niti
velikemu fašističnemu svetu in bo imel vlo-
go nekakega nekronanega kralja. Njegova
volja bo nekaj vrhovni zakon Italije. Po
novi ustavi bo Mussolini imel naslov veli-
ki kancelar cesarstva.

V zvezi s temi radikalni izpremembami
državne ureditve bo izvršena tudi reforma
državne uprave. Za predsednika vlade bo
imenovan sedanj zunanji minister grof Ci-
ano. Kot minister za narodno obrambo, ki
mu hodo podrejena ministrstva za vojsko,
mornarico in letalstvo, bo prišel v vlado
maršal Balbo

Položaj prefektov v vseh italijanskih po-
krajnih bo izenačen s položajem pokrajni-
skih tajnikov: fašistične stranke ter bosta
obe funkciji v vsaki pokrajni združeni v
rokah ene osebe.

Blokada Portugalske odklonjena

Načelni pristanek Portugalske na preiskavo, ako se tudi preišče, kdo podpira madridsko vlado

London, 15. oktobra. br. Portugalska vlada je danes po svojem delegatu izročila svoj odgovor na poslednjo noto sovjetske vlade, v kateri zahteva od odbora za nevmesavanje v španske zadeve uvedbo preiskave zaradi kršitve sklenjenega dogovora, zlasti pa zaradi tihotapljenja orožja iz Nemčije, Italije in Portugalske za španske upornike. Portugalska vlada izjavlja, da v načelu pristaja na tako preiskavo, toda le s pogojem, da se istočasno odpošlje preiskovalne komisije tudi v španske luke in da tudi tam ugotove, kdo in kod je tihotaplil orožje za madridsko vlado.

Ruski delegat je sredi izročil predsedniku odbora za nevmesavanje v španske zadeve že drugo noto, v kateri zahteva, naj angleška in francoska mornarica takoj blokirata portugalsko obalo, da se na ta način prepreči nadaljnje tihotapstvo orožja za španske upornike preko Portugalske, obe-

nem pa zahteva, da se uvede postopanje proti vsem državam, ki jih je sovjetska vlada v svoji prvi noti obtožila, da so kršile dogovor o nevtralnosti.

Predsednik odbora, ki je obenem delegat Anglije, je odklonil to rusko zahtevo, češ, da ne spada v pristojnost odbora za nevmesavanje, in je svetoval ruskemu delegatu, naj sporoči te svoje predloge in zahteve po običajni diplomatski poti zainteresiranim vladam. Prav tako je odklonil rusko zahtevo po takojšnjem sklicanju odbora.

V londonskih krogih sodijo, da gre pri vsej stvari zgolj za manever, s katerim hoče Rusija utemeljiti svoj izstop iz odbora za nevmesavanje, da bi mogla izdatneje podpreti madridsko vlado. Med Londonom in Parizom se je o tem vršila danes obirna izmenjava misli in je bil dosežen popoln sporazum v tem smislu, da se ruske zahteve odklonijo.

Lord Eden o perečih evropskih problemih

Anglija proti vojnam in za podpiranje mednarodnega sporazumevanja

London, 15. oktobra. b. Sredi se je zunanji minister Eden v Sheffieldu v svojem govoru dotaknil vseh perečih evropskih problemov in posvetil posebno pozornost položaju v Španiji. S priznanjem je omenil francosko pobudo o nevmesavanju v španske notranje zadeve in je dejal, da je v tej zadevi postopal francoski ministrski predsednik Blum kot »dober Evropeec«.

Angleška vlada, je nadaljeval Eden, podpira politiko nevmesavanja in ne more v njeno dobro voljo nihče dvomiti. Svoje dolžnosti bomo lojalno izvrševali in bomo zato tudi podpirali vsako možno obliko izvedbe politike nevmesavanja. Mislimo, da je to najboljša pot, da se izognemo nevarnostim, ki nam prete pri položaju v Španiji.

Namen angleškega oboroževanja je izven vsakega dvoma. Evropa je lahko prepričana, da je Velika Britanija dovolj močna, da lahko igra svojo vlogo pobornice za ohranitev miru in da se ji nihče z nasilnimi metodami ne more zoperstaviti. Ne skrbe nas toliko odkrite nevarnosti, kolikor strah pred nepričakovanim razvojem, če tako in tako močno napetega

mednarodnega položaja. Zato moramo z vsemi silami delati na to, da ublažimo sedanjo mrzlično vročino.

Evropa se mora varovati pred ideološkimi borbami. Noben boj ni v preteklosti zahteval večjih žrtv od takih borb. Brez kolebanja bomo se naprej zasledovali svoj cilj, ki obstoji v pobiranju vojn in podpiranju mednarodnega sporazumevanja. Nič ni namreč bolj gotovo kot to, da v bodočih vojnah ne bo več zmagovalcev. Od posameznih narodov je sedaj odvisno, ali se hočejo odločiti za pot, ki pelje k sodelovanju in mednarodnemu miru in ki jo s potrpljenjem in zmrnostjo prav lahko nastopijo. Toda pogoj za to je, da prenehajo enkrat za vselej mednarodne polemike.

V imenu vlade vas zagotavljam, da bomo tem načelom povsod pomagali do zmage. V ta namen se hočemo tudi notranje zediniti in oborožiti. Mislim, da ni več daleč trenutek, ko bo mogla Velika Britanija z močno armado in prav tako trdno odločitvijo vzpostaviti ravnotežje na korist miru in svobode.

Važna posvetovanja v Berchtesgarnu

Hitler, Goebbels, Göring in Schacht izdelujejo nov nemški štiriletni delovni program

Pariz, 15. oktobra. b. Današnje pariško časopisje posveča veliko pozornost poročilu, ki prihaja iz Nemčije o važnem posvetovanju, ki se te dni vrši pri Hitlerju v Berchtesgarnu. Posvetovanje je razen Hitlerja udeležujejo še naslednji njegovi najbližji sodelavci: Goebbels, general Göring in dr. Schacht ter so posvečena v prvi vrsti gospodarskim problemom. Splošno se pričakuje, da bo v Berchtesgarnu izdelan nov štiriletni delovni program.

»Excelsior« opozarja v svojih poročilih, da je v Nemčiji spet oživela propaganda za povratek nemških kolonij. Pričakuje se,

da bo tudi v tem pogledu prišlo v Nemčiji v kratkem do velikih ljudskih manifestacij, ki naj zanesejo propagando za povratek kolonij v najbolj zakonito nemško vas.

Nemški odgovor na angleško noto

Berlin, 15. oktobra. br. Nemško zunanje ministrstvo je danes poslalo v London odgovor na znano angleško noto glede sklicanja lokarnske konference. Vsebinska odgovora še ni znana, toda v poučenih krogih zatrjujejo, da Nemčija ni izpremenila svojega že znanega stališča.

Razdelitev prostorov v novi palači Narodne skupščine

Beograd, 15. oktobra. AA. V kabinetu predsednika narodne skupščine Stevana Čirca se je danes dopolnjevala seja šefov klubov in njihovih namestnikov. Na seji so sklepali o razdelitvi klubskih prostorov v prvem nadstropju novega skupščinskega poslopja. Za JRZ sta določeni dve klubski dvorani in dva manjša prostora v pročelju poslopja na Aleksandrovo ulico. Poleg tega kluba so v severnem delu poslopja prostori kluba neopredeljenih poslancev. Na severni strani na Briandovo ulico imajo prostore Seljaški klub, Jugoslovanski klub in Jugoslovanski radikalni klub. Na fronti proti Kosovski ulici v južnem vogalu poslopja se nahaja delovni klub, poleg njega pa trije prostori kluba Jugoslovanske nacionalne stranke. Na južnem vogalu na Aleksandrovo ulico je v prvem nadstropju salon za diplomate, v središču prvega nadstropja so pa prostori kluba novinarjev s šestimi telefonskimi kabinami z oddelkom za domače in za tuji tisk. V levem krilu je manjša dvorana za finančni odbor. V prvem nadstropju na Kosovsko ulico se nahaja še knjižnica, dalje prostori za upravni odbor, pošto in telefonsko centralo.

V pritličju se za vestibulom nadaljuje velika avla za razgovore, v pročelju na Aleksandrovo ulico, na desni od vhoda so prostori predsedstva vlade, na levi od vhoda prostori tajnika in treh podpredsednikov narodne skupščine. V nasprotnem delu poslopja, na Kosovsko ulico, je v pritličju kabinet predsednika narodne skupščine, poleg njega pa splošni oddelki, blagajna in tehnični odsek. Na desni od velike avle za razgovore, poleg velike skupščinske dvorane, so prostori ministrskega sveta, na levi od avle pa prostori za tri manjše odbore.

V podzemlju, na Kosovsko ulico, imajo prostore orožništvo, dalje sta tu bife in stenografski urad, ki je s posebnim hodnikom direktno zvezan s središčem velike skupščinske dvorane, kjer stoji stenografske mize. Bife ima svoje prostore tudi v pritličju in prvem nadstropju, ki je z njimi zvezan z dvigali.

Po današnji dopoldanski seji v kabinetu predsednika narodne skupščine so si udeleženci konference z več poslanci ogledali vse prostore.

Slovo Ruždija Arasa

Beograd, 15. oktobra. p. Turški zunanji minister dr. Ruždij Aras, ki se je 24. ur mudil v Beogradu, je davi ob 7.30 odpotoval dalje proti Carigradu in Ankari. Pred odhodom so se na postaji poslovili od njega pomočnik zunanje ministra dr. Vladislav Martinac, več višjih uradnikov zunanje ministertva in zastopniki turškega poslanstva. Novinarjem je Ruždij Aras pred svojim odhodom izjavil:

Z dr. Stojadinovićem sem imel priliko za izmenjavo misli in se radujem, ker bomo imeli čast pozdraviti ga tudi kot našega gosta v Turčiji. Najina naznanja se povsem strinjajo, kar daje poseben pomen skupnosti naših interesov. Antanta balkanskih držav stopa solidno po svoji poti k skupnim ciljem. Tudi odnosi Bolgarije napram ostalim balkanskim državam se dobro razvijajo. Bolgarija se po vodstvom dr. Kuseivanova vedno bolj približuje ostalim balkanskim državam.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Zakaj ne bi tudi Vi bili zadovoljni

ko lahko za mal denar dobite dobro in elegantno obleko iz našega blaga

Cene našega blaga za obleke so od 120.— do 180.— dinarjev po metru

VLADA TEOKAROVIĆ & KOMP.
PARACIN

Tkanine za vsak žep in vsak okus.

Tovarniške prodajalne: LJUBLJANA, Gradišče 4
in v vsakem večjem mestu Jugoslavije.

Beleške

Razpis volitev v zadnjih treh banovinah

Agencija Avala poroča, da je notranji minister pooblastil bane zetske, vardarske in dunavske banovine, da razpiše splošne občinske volitve za svoja področja. Volitve v zetski banovini bodo 22. novembra, v vardarski in dunavski pa 6. decembra. S tem so razpisane splošne občinske volitve za vse banovine, tako da bodo končane v celi državi do 6. decembra. Volitve v savski in dravski banovini se izvajajo postopno, a bodo po beograjskih vesteh tudi završene do omenjenega datuma.

Volilni kontumac

»Slovenski gospodar«, podeželsko glasilo JRZ za bivšo Stajersko, piše:

»Se še dobro spominjam, kako smo morali biti tihi pri prejšnjih volitvah. Imeli smo pravi kontumac, nagobčnike, da je bilo groza. No, pri sedanjih volitvah je veliko svobode. Toda eno pa svetujem: nekateri gospodje, posebno takole učitelji in uradniki, bi prav pametno storili, da si sami naložijo kontumac! Sedaj prostovoljno!»

Novo službeno glasilo dr. Mačka

Z nekaj časa so se širili glasovi, da dr. Maček ni zadovoljen s »Hrvatskim dnevnikom«, ki dosedaj velja za njegovo uradno glasilo, in da bo zato začel izdajati nov list. Iz okolice dr. Mačka so se te vesti odločno demantirale. Zato je zbudila včeraj tem večjo senzacijo vest, da je dr. Maček poslal vsem svojim narodnim poslancem ter predsednikom svojih političnih organizacij okrožnico, v kateri jim sporoča, da bo res začel izdajati nov list, ter jih poziva k zbiranju naročnikov. Dr. Maček pravi, da bo ta list odšel edino službeno glasilo njegove stranke.

Novi list se bo imenoval »Seljaški dom« in bo izhajal kot tednik. Izhajal bo kot nadaljevanje nekdanjega »Doma«, ki ga je izdajal pokojni Stjepan Radić in ki je prenehal izhajati kmalu po 6. januarju 1929. Službeni značaj »Seljaškega doma« bo poudarjen še s tem, da bo kot izdajatelj označen dr. Maček sam, glavni urednik pa bo njegov politični tajnik prof. Jelasić.

Kakšno bo v bodoče razmerje dr. Mačka do »Hrvatskega dnevnika«, ki je dosedaj veljal za njegovo službeno glasilo, iz okrožnice ni razvidno. Ker pa okrožnica dnevnika nikjer ne omenja, smatrajo to za znamenje, da je dr. Maček dvignil roke od njega. Ako se ta domneva obistini, bo imel »Hrvatski dnevnik« v bodoče zelo težko stališče, ker je bila doslej njegova glavna moč v tem, da je veljal za glasilo dr. Mačka.

Dr. Stepinac v Beogradu

Kakor poročajo listi, se že pri dan naha v Beogradu zagrebški nadškot koadjutor dr. Stepinac. Posetil je več ministrov.

Predržnost

Celjska »Deutsche Zeitung« poroča v kratki beleški o obnem zboru Kluba koroskih Slovencev, ki je bil v soboto v Celju. List je postavil besedi »koroski Slovenci« v narekovaj in pristavil: »Imena funkcionarjev in govornikov pač ne zvene baš slovansko: dr. Fellacher, Lilek, Müller, Reichmann, itd. Sapienti sat!»

Težko si je misliti predržnost izražanje in to v času, ko je diktator nemške Avstrije dr. Šušnik in urednik celjskega nemškega lista g. Jakob Prahl! Res, sapienti sat!

Svojevrsna volilna borba

Od Sv. Petra na Medvedjem selu nam pišejo:

V nedeljo, 18. t. m. bodo pri nas občinske volitve. Vloženi sta dve listi. Nosilec liste JRZ je g. Debeljak, nosilec opozicijske liste pa g. Ivan Cverlin. Agitacija za volitve je zelo živahna. Pri masi zadnje nedelje je imel celo gospod župnik pridigo o občinskih volitvah. Pozival je farane, naj volijo Debeljakovo listo, ker so na drugi listi tudi krivoverci in pritepenici.

Po masi je prišlo do incidentov, ker so začeli pristajati gospoda župnika napadati svoje politične nasprotnike. Trdili so, da nosijo s seboj neke letake, in so jim hoteli kar sami preiskovati žepa. Pri tem so posestniku Konradu Majerju raztrgali stodinarski bankovec. Pri tej svojevrsni volilni agitaciji so sodelovali tudi sedanji župan in zopetni nosilec kandidatne liste g. Debeljak, sedanji prvi občinski svetovalec g. Florjan Verk, organist Jožef Sekirnik itd.

Gospod župnik je tudi poudarjal, da kandidati z nasprotno listo ne vidi ne v cerkvi in ne pri spovedi. Čisto je gospod pozabil na to, da je eden od prvih kandidatov s te liste popolnoma na lastne stroške postavil na svojem posestvu krasno kapelico z zvonom in zvoncev in da je gospod župnik sam to kapelico blagoslovil! Menda vendar tudi ta kapelica ni brezverska ali celo krivoverska!

Končno besedo o dogodkih bo spregovorilo sodišče, če v nedeljo pa bodo svojo sodbo izrekli volici.

Poslanik Girsar zopet v Beogradu

Beograd, 15. oktobra. AA. Češkoslovaški poslanik dr. Vavlay Girsar se je vrnil v Beograd in zopet prevzel poslaniške posle.

Hitlerjevci so razbili plebiscitno proslavo v Celovcu

Šele sedaj se je izvedelo za incident, ki se je pripetil v Celovcu pretekli petek ob proslavi obletnice koroskega plebiscita. Iz neznanih vzrokov so namreč hitlerjevci svedčanost razbili. Avstrijski listi več dni o tem niso črhali nobene besede. Šele v sredo je celovski klerikalni »Kärntner Tagblatt« prinesel ogorčen članek, ki so ga po njem posneli tudi nekateri drugi avstrijski listi. Iz članka se da razbrati o dogodku naslednja slika:

Za petek zvečer ob osmih je bilo sklicano v dvorano Sandwirt v Celovcu zborovanje v proslavo plebiscitne obletnice. Zborovanje je sklicalo društvo bojevnikov iz plebiscitne dobe, sodelovala pa je godba 7. pehotnega polka. Za celo uro pred pričetkom je zasedlo galerijo in prve vrste v dvorani kakih 500 hitlerjevcev, ki so jih

bili po zadržanju »Kärntner Tagblatt« pripeljali v Celovce večinoma od zunaj. Slavnostni govornik je bil dr. Dörflinger, ki je svoj govor lahko še v miru končal. Ko pa je nato pevski zbor zapel neko avstrijsko domoljubno pesem, so začeli najprej padati medklici, nato pa se je oglasilo živžganje, ki je pesem zaglušilo. Govornik je hotel še stotnik Mair-Kaibisch, vendar pa so njegov govor preprečili navzoči hitlerjevci s kravarljanjem, vzklikanjem »Heil Hitler!« in s prepevanjem hitlerjevskih bojnihi pesmi. Prišla je policija, ki je začela dvorano izpraznjevati. Ves čas so se nadaljevale demonstracije. Na razne avstrijske domoljubne klice nekaterih zborovalcev so hitlerjevci odgovarjali s klici »Pfui« in »Heil Hitler«. Demonstracije so se nato nadaljevale še po ulicah.

Zasliševanje prič v kerestinskem procesu

Zagreb, 15. oktobra. o. Ob velikem zanimanju občinstva se je danes nadaljevalo zasliševanje glavnih prič. Najprej je bil zaslišan edini prizivljenju ostali član nosilne omladinske organizacije JRZ Velimir Gogić, Gogić, ki je po poklicu zasebni uradnik, živi sedaj v Kamenici, v Srezi Caribrod ob bolgarski meji, da je varen pred preganjanjem in muševanjem, s katerim so mu grozili, če bo nepovoljno prišel v kerestinskem procesu. Gogić je obširno opisal dogodke v Kerestincu ter je tudi pojasnil, zakaj je šla deputacija omladincev k banu Mihaloviću. Hoteli so se pritožiti zoper pošiljanje članov zagrebškega odbora JRZ, ki je dobil v Beogradu večjo denarno podporo, pa jih ni razdelil omladincem, kakor je bilo baje določeno, marveč jih je porabil za docela druge svrhe. Vsi člani deputacije so bili v običajnih civilnih oblekah ter nihče izmed njih ni imel orožja. Vso pot nso z nikomer govorili, še nam koga izzivali. Ko so bili že blizu Kerestince, so opazili velike gručete kmetov, ki so kričali: Glejte morilce Hrvatov, evo žetnike!

Nato je Gogić opisal, kako so se odigravali dogodki sami. Med drugim je navedel, da so bili kmetje oboroženi z lovskimi puškami, karabinkami, revolverji, sekirami, vilami, koli in palicami. Opisal je, kako so se omladinci ob napadu na grad najprej zabarikadirali v predstobi, nato pa v kopalnici. Ko so barikade padle, so se hoteli brez upora predati, toda kmetje so jih zveržali poklali. Ubijali šest omladincev je zadobilo nič manj kakor 300 ran. Ko so opazili da je on še živ, so ga med stalnim pretepanjem

in grožnjami, da ga bodo obesili, vlekli iz gradu proti ribniku. Silili so ga, da je moral ponavljati »ramotilne klice in peti razna mačkoveke pesmi. Zunaj ga je začel pošiljati Tomašić zasliševati kakor zločinca, kog izpraševali, kje imajo orožje, odkod so dobili bombe in slično. Za vsak nepovolen odgovor so ga pretepali.

Na vprašanje predsednika, ali bi »poznal« napadalec, če bi jih videl, je Gogić odvrnil, da jih najbrž bi. Glede obtožencev ne more z gotovostjo trditi, ali jih je takrat videl ali ne, ker so sedaj vsi lepo obriti in oblečeni v narodne noše, takrat pa je bil delavnik, pa so bili napadalec v delovni obleki in neobriti. Gogić je izrazil sum, da so se našle tako preoblekle.

Prišlo je do osebnih spopadov med zagovorniki in državnim tožilem, nakar je predsednik odredil, naj vsakega obtoženca posebej privedejo v dvorano in sočijo z Gogićem. Ta je pri 15 obtožencih izjavil, da se na nje dobro spominja in da so bili deloma v gradu, deloma pa pred gradom. O nobenem pa ne more trditi, da bi neposredno sodeloval pri pokolu v kopalnici ali pozneje, ko so pretepali njega.

Za Gogićem je bil danes zaslišan še 15-letni Vladimir, sin ubitega Jovana Buta. Deček je še vedno pod vplivom strahovitih dogodkov, ko so pred njegovimi očmi ubili očeta, mater in sestro ter je ves preplašen in s komaj razumljivim glasom pripovedoval o napadu na hišo svojega očeta. Večkrat je na glas zajekal.

Zasliševanje prič se bo jutri nadaljevalo.

Kokainska senzacija v Ljubljani

Ljubljana, 15. oktobra.

Policija ima te dni opravka z afero o prodaji lažnega kokaina, kakršne naša kriminalna kronika še ne pomni. Znano je, da se je po vojni tudi po naših mestih v velikem obsegu razširila do uživanja tega nevarnega strupa, a policija ima le redkokdaj priliko, da pride s takšnimi rečmi v stik. Ljudje, ki so zapadli tej strasti, imajo precej dobro, varno organizirano dobavo tega redkega, dragocenega blaga, da jim po navadi ni treba hoditi po kriminalnih oddelkih in sodiščih. Med poštno prodajalce kokaina, če smemo v tej zvezi rabiti ta izraz, pa se je v zadnjih letih nateplo brez konca in kraja ponarejevalcev in sleparjev, ki vsake vrste ni vredno robo obešajo lahkovernim kupcem za drag denar. Samo, kadar gre za te vrste sleparske kupčije, se včasih dogodi, da pridejo tudi policiji na uho. A tudi ti primeri so precej redki, zakaj ljudje, ki so jih potegnili prodajalci lažnega kokaina, kljub veliki škodi, ki jo utrpel, skoraj zmerom zamočle svojo sramoto, ker se boje tudi bridkih posledic po zakonu.

Zgodba, katere glavni junak je znan ljubljanski trgovec I. Č. nudi v resnici primer izredne kriminalne senzacije. Njegovi posli zadnji čas niso šli v redu. V stiski se je lotil tudi kupčije s kokainom, ki se mu pa ni prav nič obnesla. Pred dnevi se je zglasila pri njem družbica nelegalnih razpečevalcev omannega praliska in mu ponudila na prodaj večjo količino blaga. Trgovec je bil pri volji, na mestu je izplačal 30.000 Din in prejel za-

nje večjo količino kokaina v originalnih etiketiranih zavitkih. A komaj so prodajalci dobro odšli in je I. Č. začel zavite dostavljati svojim strankam, je prišlo do razburjivega odkritja, da je »kokain« neka prazna mešanica, ki je v celoti vredna komaj nekaj dinarjev. I. Č. se je dobro zavedal, da se tako ogoljufan ne more na nobeno uradno instanco zateči po svojo pravico. V stiski je prišel na originalno idejo, ki je vredna ameriških tihotapskih in gangsterskih zgodb. Najel je nekaj zasledljivih, za takšne reči pripravnih ljudi, zvalil je sleparske prodajalce v past, nato pa so njegovi plačani planili po njih, jim zvezali usta in jih odpeljali v neko samotno graščino na Gorenjskem. Tam so ujetnike neusmiljeno pretepali, toda prevarant trgovca je zaman zahteval svoj denar nazaj — sleparčki so bili izkupiček že zdavnaj poglali.

Stvar bi bržkone ne bila prišla policiji v roke, če se ne bi bilo posrečilo enemu izmed jettikov pobegniti, pa je po ovinkih o ugrabitvi obvestil kriminalni oddelk. Trgovčeva družba je še o pravem času »začutila«, da ji gori za petami, pa je brž razpustila svoje »internacijsko taborniško«. Policijskim organom pa je vendarle uspelo, da so večino obeh družb polovili, le trgovca I. Č. in še nekaj tovarišev so izginili neznanu kam. Ko so v njegovem lokalu priredili hišno preiskavo, so našli na kupe zanimivega materiala. Kriminalni oddelki v nekaj dneh zaključili preiskavo, nakar bomo o aferi mogli izčrpnije poročati.

Tržaški škof Fogar premeščen v Rim

Trst, 15. oktobra. k. Danes imajo tudi že tržaški listi vest, da bo škof Alojzij Fogar zapustil tržaški ordinarijat. Ob priliki poslednje audience pri papežu je se mprosil za premostitev. Njegova prošnja je bila sprejeta in mu je bila poverjena važna funkcija v Vatikanu. Svoje novo službeno mesto bo nastopil proti koncu meseca.

Atenski poslanik pri predsedniku vlade

Beograd, 15. oktobra. p. V Beograd je prispel danes jugoslovanski poslanik v Atinah Boško Hristić, ki je imel dajši razgovor s predsednikom vlade dr. Stojadinovićem.

Poplave v črni gori

Podgorica, 15. oktobra. p. V Črni gori in zlasti okrog Podgorice že nekaj dni neprestano dežuje. Zaradi nalivov so reke

prestopile bregove in poplavile že 8 vasi v podgorški okolici ter napravile veliko škodo. Tudi v Albaniji so poplave prizadele prebivalstvu hude težave in mnogo škodo.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo: V gornjem primorju se je razvedrilo. Oblačnost prevladuje v ostalih predelih, sredi države je nekoliko vedro, prav tako v severnih krajih. V zadnjih 24 urah je deževalo v južni polovici države. Temperatura se je v severozapadnih krajih nekoliko dvignila, v ostalih pa je ostala neizpremenjena. Minimalna temperatura Veliko Gradište minus 1, maksimalna Visoko 21 stopinj.

Zemunska vremenska napoved za danes: Razvedrilo se bo po vsej državi. Jutranje megle v dolinah reč in po kotlinah, v severnih krajih ni izključena slana pomači. Solnce vzhaja ob 5.54 in zahaja ob 16.52.

Dunajska vremenska napoved za danes: Mlho vreme bo trajalo najbrže še dalje časa, v notranjih južnih Alpah po večini jasno.

Naši kraji in ljudje

Jadranska straža zvestim sodelavcem

Ljubljana, 15. oktobra.

Poslovilni večer, ki sta ga sinoči priredila trem uglednim odbornikom oblastni in krajevni odbor JS, je pokazal, da bi se v krogu jadranskih stražarjev v Ljubljani lepo dala gojiti družabnost s prirejanjem podobnih sestankov. Prikupno zgorjo Slamičev dvorano je napolnilo lepo število funkcionarjev obeh odborov in prijateljev odhajajočih. Zlasti je tudi navzočnost dam poživila družabno sliko. Za umetniški okras večera pa sta poskrbela baritonist Joža Likovič in prof. Marijan Lipovšek. Pevce se je v zadnjem letu z vztrajnim šolanjem odlično izpopolnil in je presenetljivo zbrano družbo s tremi krasnimi pevskimi točkami, z Leoncavallovim prologom, z Grečninovim »Jelnikom« in Premrovim »Bohačem«. Briljantno ga je spremljal sloveči pianist, ki je sam s Foersterjevo parafrazo »Po jezernu« pokazal svoje tehnično znanje in umetniško čustvovanje.

Predsednik oblastnega odbora JS dr. Pirkmajer je v toplem nagovoru izrekel zahvalo g. brigadnemu generalu Jovanoviću, ki odide v Beograd na odgovorno mesto pomočnika orožniškega poveljnika, dalje g. Vekoslavu Kerševanu, ki je povznan za načelniku notranjega ministrstva, in polkovniku Kvintilijanu Tartagliji, ki prevzame poveljstvo orožniškega polka v Novem Sadu. Vsi trije so odločni poborniki za idejo Jadranske Straže in so pri vsej svoji veliki zaposlenosti žrtvovali mnogo časa za to preprosto nacionalno organizacijo. Z območja ljubljanskega odbora odide tudi dosedanjí kočevski šolski nadzornik Betriani, ki je premeščen v Preloz. V svojem krogu se je mnogo trudil za JS. Kakor z njim, izgubi oblastni odbor JS še vrsto marljivih narodnih delavcev, ki jih služba žene v druge kraje. Damam odhajajočih je g. dr. Pirkmajer v imenu oblastnega odbora poklonil krasne šopke nageljnov.

V imenu ljubljanskih sokolskih društev je izpregovoril jednato poslovilno besedo starosta Kajzelj. Tajnik oblastnega odbora JS Viktor Pirnat pa je v posrečenih verzih humoristično opisal delovanje oblastnega odbora. Žel je mnogo odobravanja. General Jovanović je v ljubeznivih besedah izrekel zahvalo za lepe ure, ki jih je zlasti preživel v družbi s poborniki JS in Sokolstva v Ljubljani. Nikoli ne bo pozabil Slovenije in Ljubljane. V svoje rodno mesto se vrača, a vendar mu je težko. V Ljubljani je spoznal, kako je treba v društvu delati. Prične besede priljubljenega generala, ki se je ob koncu spomnil tudi Sokolstva, so bile sprejete z burnim odobravanjem. Enako toplo se je poslovil g. načelnik Kerševan. Večer je potekel res v najlepši harmoniji.

Preporodovci dr. Janžetu Novaku

Preporodovci dr. Janžetu Novaku je postavila nagrobnik Starešinska organizacija »Preporoda«, v kateri je pokojni preporodovski vzornik marljivo deloval zadnja leta vse do svoje prerane smrti. Kot navdušen Preporodovec, ki je predvino preživel kakor večina njegovih vrstnikov v napetem pričakovanju, ali se bodo njihovi, takrat tako drzni ideali uresničili, je za idejo velike Jugoslavije tudi trpel po ječah skupno z nepozabnim Endlicherjem.

Dve leti sta že potekli, odkar je tudi borbeni, vedno žilavi in impulzivni Janžet moral kloniti neizprosni zahtevi narave in je našel svoj mir v domači zemlji, blizu svojega rojstnega doma v Notranjih Gorah. Preporodovci, v SOP včlanjeni, in vsi ostali smatrajo za svojo častno dolžnost, da se manom dragega, nepozabnega tovariša Janžeta oddolžijo na način, ki bo najprimernejši njegovemu resnemu delu. S skromno, pietetno svečanostjo se bodo poklonili v nedeljo na njegovem grobu in mu po končani službi božji ob pol 11. odkrili nagrobnik, kjer je v kamen vklesan preporodovski simbol: desnica s kladivom. Janžetu in vsem, ki so že odšli v kraje miru pa je posvečen še drug simbol: pre-

lomljena vejica mladega brstja. Njih ni več, toda ostala je ideja, močna in vedno živa, trajen opomin vsem, ki so še ostali, mladi generaciji pa še posebej.

SOP vabi vse prijatelje »Preporoda«, da se skupno z njegovim članstvom udeležijo nedeljske svečanosti in pohite v Notranje

Kako je Šemnik dobil novega lastnika Rudnik je nameravala kupiti tudi banska uprava

Zagorje, 14. oktobra.

Kakor smo v »Jutru« poročali, je rudnik v Šemniku pri Zagorju prišel v druge roke. Rudnik je kupila Trboveljska premogovna družba, najbrže zato, ker je v zvezi s Kisoškim rovom ki je last TPD, kakor tudi, da se iznebi malenkostne konkurence. Rudnik v Šemniku je že med vojno dobro obratoval. Tedanji lastniki Francozi, ki so obenem bili lastniki še sedaj obstoječe Antimonske delniške družbe, so pred nekaj leti prodali rudnik neki ljubljanski družbi. Novi lastniki so investirali nekaj tisočakov, da so lahko pričeli z večjo produkcijo. Seveda so sprejeli tudi več novih delavcev, tako da je bilo včasih zaposlenih po 120 rudarjev. Ob tem je nadalje, dobilo zaslužek veliko število domačih voznikov, ki so premo odvažali na zagorsko postajo. Pa so pričeli protestirati, ker se je zaradi pranja premoaga kalila voda v Mediji.

Ze takrat je bil te družbe namen, da rudnik proda. Med drugimi je bila kupec tudi TPD, vendar do kupčije ni prišlo, ker so Francozi delničarji to odklonili. Kmaloslo nastale govorice, da se za rudnik zanima kr. banska uprava v Ljubljani. To vest je še bolj utrdilo dejstvo, da je pri letošnjih občinskih volitvah v začetku leta solastnik g.

Horice na Janžetov grob. Odhod iz Ljubljane jutraj ob 8. izpred nebotičnika z avtobusom, ali ob 10. z vlakom. Večina potuje z avtobusom, ker je zveza ugodnejša in primernejša. Za hladen obed v Notranjih Gorah bo preskrbljeno. Povratek v prvih popoldanskih urah, ali po dogovoru.

Bonča agitiral za listo JRZ in spravil vse delavce in voznike skupaj, da so s trobojničco odšli v sprejeto na volišče. Ze takrat se je vsem obljubovalo, da bo z mazo JRZ odpravljena velika brezposelnost in da bo Zagorska dolina prišla do potrebnega zaslužka. Obljube se na žalost niso izpolnile in tako je bilo zadnji čas zaposlenih le še 38 rudarjev in 20 voznikov. Vsem rudarjem je bila 1. oktobra odpovedana služba na 15 dni. Do 15. oktobra bodo torej lastniki še dobro izrabili produkcijo.

Po že sklenjeni kupčiji s TPD se je zvečelo, da je bila banovina prav rešen kupec. Če bi se zboljšala produkcija, bi zadostovala kurjavi za veliko uradov tako, da bi se v 2 letih rudnik izplačal. — Poleg tega bi ostalo podjetje slovenska last. — Sam solastnik je na vprašanje, zakaj niso prodali rudnika banovini, ko je kup že takorekoč dogovorjen, dejal: »Kdor je več nudil, tisti ga je pa dobil. Od strani TPD se pa zatrjuje, da je bil rudnik prodan, ker je bil izprazen, za investicijo bi pa bilo potrebnih do 60 tisoč Din. Ker TPD tu ne bo dalje obratovala, je prizadetih poleg delavstva in voznikov tudi več obrtnikov, ki so doslej imeli vsaj nekaj zaslužka.

Protest clevelandskih Slovencev Odgovor „Ameriške domovine“ na „Slovenčevo“ poročilo

Cleveland, oktobra.

Clevelandski dnevnik »Ameriška domovina« je po svetovnem naziranju tak, da bi ga morali v stari domovini uvrstiti med »klerikalne« liste, pri tem pa odločen zaščitnik interesov in ugleda Slovencev v Ameriki. »Jutru« se je »Ameriška domovina« že lepo zahvalila za objektivno poročanje o življenju in težnjah rojakov v Ameriki, na naslov »Slovenca« pa je te dni njen uvodnik naslovil naslednji protest:

Neki Andrej Kobal iz New Yorka je poslal ljubljanskemu »Slovenču« daljše poročilo, ki nosi naslov »Politično življenje Slovencev Združenih državah«. Ne poznamo g. Kobala, toda po vsebini tega političnega dopisa v staro domovino bi sodili, da se je šele ta mesec vpisal v prvi razred ljudske šole. Ko je izrekla še nekaj ostrih na naslov g. Kobala, navaja »Ameriška domovina«, da je pisal o Clevelandu takole:

— Po vojni so se osnovali v Clevelandu razni republikanski in demokratski klubi, ki so ne samo delovali z ameriški, temveč so v svojih okrožjih igrali tudi vodilno vlogo. Do slovenskega mestnega zastopstva ali do državnih političnih mest pa so se ti klubi vendar težko povzpeli. So četrti v mestu. Clevelandu, kjer bi Slovenci ne gledali na geografske razporeditve dosledno lahko izvajali občinska mesta, toda trojno strankarstvo jih preveč ceplj.

Pomislite, pravi »Ameriška domovina«, da je bil ta dopis poslan iz New Yorka v Ljubljano letos avgusta. Da bi se poročevalcu »Slovenca« razbistrili pojmi o clevelandskih Slovenceh, navaja uvodnik kar po vrsti: Clevelandski Slovenci imamo v mestnem zastopstvu 4 slovenske in 1 hrvaškega mestnega odbornika. Pri tem naj g. Kobal blagohotno upošteva, da je Cleveland milijonsko mesto in da ima 33 okrajev, iz vsakega okraja po enega zastopnika. Slovencev in Hrvatov je v Clevelandu okrog 55.000. Torej, če imamo pet svojih ljudi v mestnem zastopstvu milijonskega mesta, pač lahko rečemo, da se že nekako udeležujemo v politiki. In vseh teh pet mestnih odbornikov je demokratov. Dalje: Na mestni sodniji je sodnik — Slovenec g. Frank Lausche, ki letos kandidira za okrajnega sodnika in bo, kakor vse kaže, tudi izvoljen. Torej v milijonskem mestu je Slovenec mestni sodnik, vseh mestnih sodni-

kov pa je samo 15. Dalje: v državni zakonodaji v Columbusu imamo Slovence Josipa Ogrina in Hrvata Viljema Boića. Država Ohio šteje nekaj nad 6 milijonov prebivalcev. Dalje: guverner Davey (demokrat) je imenoval za okrajnega inženjerja g. Louisa Drašlerja, ki načeljuje štirim okrajem in pod čigar vodstvom dela 15.000 delavcev. Pod njegovim nadzorstvom je bil izgotovljen nedavno most na Lorain Ave. v Clevelandu in ta most je dobil prvo priznanje kot najboljši jekleni most v USA. Dalje: v uradu okrajnega pravika je John Princ, v uradu mestnega pravika pa Viljem Vidmar, oba asistenta pravnikov. Na demokratsko narodno konvencijo v Filadelfijo smo letos poslali Johna Mihelicha, ki je bil delegat demokratske stranke, ki je doletela predsednika Roosevelta spet za predsedniškega kandidata. Prvič v zgodovini Slovencev je imel Slovenec to čast! Dalje: isti John Mihelich kandidira letos v 20. okraju za kongresnika v poslansko zbornico USA. Volitve bodo v novembru in vse kaže na njegovo zmago.

In če bi hoteli, bi našli še razne politične službe, jako dobre službe, ki jih imajo naši ljudje v raznih mestnih in okrajnih uradih. Teh ni malo in vse to so dosegli naši ljudje s svojim političnim udeleževanjem. G. Kobala prosimo, naj pošlje v domovino dejstva namestu površnih informacij. Naj vedo naši časopisi in njih čitatelji v domovini, da smo ameriški Slovenci nekaj dosegli v tujini in to vse s svojo lastno močjo. Če ne poznate pravega in resničnega položaja, potem pa raje molčite.

Štrajk v Ljudski kuhinji

Ljubljana, 15. oktobra.

V Ljudski kuhinji v Strelški ulici, ki predstavlja eno najstarejših obehnic za preproste, siromašne sloje pri nas, je prišlo sredi dneva do nenavadne prigode, ki zgovorno priča, v kako razbitih, vznemirljivih časih živimo. Poslovanje Ljudske kuhinje sloni na načelu krščanske dobrotelnosti in gospodarske pridobitnosti hkratu. Od nekdanj je v nji dobivalo hrano veliko število dijačev, ki so uživali podpore raznih katoliških ustanov, obenem pa so

zmerom prihajale vanjo kositi in večerjati velike trume delavcev, slaboplačanih zaselnih nameščenec, pa tudi brezposelnikov in brezdomcev, ki so čez dan po parah nabrali kakšne skromne 5 Din, da si zvečer privoščijo kaj toplega za želodec. Med množico teh plačujočih abonentov pa se je zmerom pomalee kuhar, kakor je že navada v takšnih primerih, pikro nezadovoljstvo s kvaliteto hrane, zlasti pa še z načinom postrežbe. Za te najbednejše goste je namreč uveljavljen običaj, da se v dolgih vrstah postavljajo pred okence, skozi katero se v kuhinji servirajo obroki, da sami odnašajo krožnike in si poiščejo prostora pri mizah.

Zadnje dni se je med njimi pojavilo precej slabše volje zaradi tega, ker v kuhinji snag za dnem tako kasno pričnanja servirati. Tako se n. pr. zvečer nabere lepo število izdelanih, ješčih ljudi že takoj ob 18., ko se zapirajo delovni obrati, nato pa morajo čakati še po cele pol do tri četrt ure, preden pridejo do svojih porcij. Snoci se je med njimi na lepem zdramila pobuda, da bi uprizorili majhen, svojevrsten »štrajk«. Odločili so se, da počakajo, ko se okence odpre, nato pa soglasno odklonijo hrano. Abontente so bili v resnici solidarni in izjavili so, da zahtevajo izboljšanje hrane in postrežbe, sicer pa da gredo za svoj denar rajši iskat obedov in večerij drugam. Nato je blizu 90 ljudi korporativno zapustilo obednico, a še dolgo so ostali pred domom in viharno razmotirali spor. Nazadnje je bila še policija poklicana na pomoč, da je demonstrante pripravila k razhodu.

Dva avtomobila sta treščila

Ptuj, 14. oktobra.

Na cesti Ptuj—Maribor se je danes opoldne pripetila avtomobilska nezgoda, ki le k sreči ni zahtevala človeških žrtev. Iz Valantove gostilne v Hajdini pri Ptuj se je takrat odpravila družba z avtom znamke Fiat proti Mariboru. V njem so bili sofer Franc Stros, lastnik avtomobila Edvard Rastajger in Anton Rosenfeld, ki je vprav pred kratkim doživel hudo avtomobilsko nesrečo. Na cesti so dohiteli kmečki voz, ki je prav tako vozil proti Mariboru. Temu vozu pa je baš prihajal nasproti tovorni avto znamke Ford, ki je lasti ekspedice Friderika Hreba iz Maribora in ki ga je sofer Anton Mesarič baš vodil proti Zagrebu. Na tovrnem avtu je bilo mnogo tekestilnega blaga.

Stros je menil, da bo kmečki voz prehitel, še preden se bo srečal s tovornim avtomobilom. Zato je pogнал in se nenadno znašel sredi med obema tako na tsem, da je zadel ob tovorni avto in se prevrnil. Tovorni avto se je v zadnjem hipu obrnil proti levi, zadel v telefonski drog, ga podrl in se ustavil. Tako tovorni, kakor osební avto sta spredaj vsa razbita. K sreči so vsi ljudje ostali pri življenju. Škode je okrog 30.000 Din. Iz Maribora je popoldne prišla komisija, ki je skušala dognati vzrok nesreče, hkrati pa so prišli tja tudi orožniki z Brega.

Cigan je prodal zaklad

Dobova, 15. oktobra.

Da ljudje še vedno radi nasedajo ciganom, ni samo znamenje precejšnje lakomnosti mnogih naših ljudi, marveč je vzrok tudi v tem, ker so cigani zares z vsemi žavbami namazani in jeziki jim je v tako, da ukanijo tudi marsikatega prebrisanega človeka. Tako se je v soboto pripetel neki cigan v dobovsko okolico. Oziral se je naokrog, povprašal tu, povprašal tam in je naposled nameril korak k nekemu dobremu gospodarju. Začel se je z njim pogovarjati o slabih časih, naposled pa mu zaupno povedal, da ve za zaklad, ki je vreden med brati 300.000 Din. Tako spretno je govoril, da je ugledni gospodar vendarle postal radoveden in je vprašal, kje je zaklad zakopan. No, pa sta že bila skupaj. Skrivnostno je začel cigan razlagati, da leži zaklad onkraj Sotle na hrvaški zemlji in sicer na zemljišču. Vrancanjeve graščine. Toda je re-

kel, da tega dragocenega zaklada cigani ne sme izkopati, ker je na nreč zalet. Kdo je zaklet? Cigan seveda, ne zaklad. Pa je cigan zato kmetu, ponudil to bogastvo, da ga izkoplje za 2150 Din. Gospodar, že ves cmrčen s ciganovimi skrivnostnimi navedbami, se je naposled odločil, da sklene kupčijo, saj dva tisočaka v primeri s celim kapitalom nista nikakšen denar. Odkrito vesel je bil kupec te pogodbe in si je šel hitro denar izposoditi, pa ga je ciganu na roko izplačal. Potem sta se dogovorila, da pride gospodar v mraku iz Sotle na določeni kraj, ki mu ga je cigan jako natančno opisal. In glejte, cigan je bil moč beseda: pričakal je gospodarja. Ko je ta prišel, mu je cigan zapovedal: »Zajaj pa mirno stoj na tem mestu, jaz grem nekaj niže, da začnem zaklad odkopavati!«

Kmet je čakal z velikim nestrpnostjo, prezebal je do 22. ure. Cigana pa ni bilo od nikoder več. Ves čupan in žalosten se je kmet naposled vrnil s svojega nočnega pohoda in čakanja in je nekaterim sosedom skesan priznal, kako je ciganu nasledel. Drugi dan je šel orožnikom javiti, da mu je cigan denar ukradel. V razgovoru s komandirjem je naposled povedal resnico, da je šel ciganu na limanke in tako napačna prijava ne bo imela posledic, vprašanje pa je, če bodo cigana dobili, ali če ga tudi primejo, če bo pri njem še kaj ostanka v drobižu.

Veliki uspehi našega umetnika v Ameriki

Iz Severne Amerike je prišel v Zagreb na obisk slikar Maksimilijan Vanka. V nekaj dneh bo spet odpotoval v New York, kjer se bo stalno naselil. Življenje, izkušnje in uspehi slikarja Vanka doma in v tujem svetu so prav značilni za naše razmere. Tako kakor njemu se je godilo tudi drugim našim umetnikom in znanstvenikom.

Akademski slikar Maksimilijan Vanka je bil profesor na umetniški akademiji v Zagrebu in po 16 letih službe je dosegel deveti uradniški razred, pri tem pa od leta do leta bolj občutil krutosti usode talenta v ozkih razmerah. Ko se je pred dvema letoma z razstavo svojih del poslal iz Zagreba, je to naša javnost komaj beležila, čeprav mu je bila mnogo dolžna. Vanka je namreč hrvaško folkloro dvignil do višine slikarskega študija. Odsel je v Ameriko in v New York v Maria Sturner-galeriji je razstavil iste slike, ki so bile na njegovi zadnji razstavi v Zagrebu. Ze dejstvo, da je tako odlična galerija razstavila njegova dela, je bilo zanj veliko priznanje. Jewell, največji umetniški kritik New Yorka in ameriške unije sploh, je njegova dela laskavo ocenil in poudarjal njegovo umetniško individualnost. Mnoge slike so bile prodane za visoke vsote.

V dveh letih je Vanka mnogo potoval po Ameriki od Atlantika do Pacifika. Z ljubeznijo je študiral socialne razmere Amerike in kakor je Jack London v svojih povestih pokazal življenje družabnega dna Amerike, tako verno je Vanka to življenje ovekovečil v svojih slikah. Strani kontrasti med razkošnimi nebotičniki in bednim svetom v temni senci tega razkošja so našli v njem vernega tolmača, in ne slika s tendenco, temveč s srcem. Tudi naše, po Ameriki raztresene naselence je obiskoval in zdaj, ko se je vrnil v Zagreb, je med drugim dejal tudi tole:

To, kako mnogo naših ljudi živi v Ameriki, se ne da imenovati na dnu življenja, temveč na dnu bede. Slikar Vanka je mnogo občeval s slovenskim rojakom, ameriškim pisateljem Adamičem. Sličnost usode in tudi uspeha v tujini je oba združila in zdaj se oba barvita z načrtom, da bi izdala spomnico naših ljudi v Ameriki. Literarni del bo napisal Adamič, slike pa bo dal Vanka in bo to gotovo prvi umetniški report o tem, kako živi v tujini milijon Jugoslovenov.

Na dražbi v zastavljalnici

Bliza se zima in z njo skrb za zimsko obleko. Vendar nam zaenkrat še sije solnce in vsa znamenja kažejo, da je bil zgodnji sneg samo strah, ki je takole mimogrede opomnil mnoge, da se ogledajo za toplim odolom.

Mestna zastavljalnica je včasih pravi blagoslov marsikomu, ki utegne tu za skromen denar dobiti najnujnejšo obleko. Seveda pa tudi tisti, ki so tu morali pustiti zastavljene predmete, ter jih niso mo-

gli pravočasno rešiti, niso ostali ravnodušni. Slej ko prej morajo stisniti zobe: ko potrebuješ nujno denarja, ga res najlažje dobiš, če neseš v zastavljalnico kako dragoceno, uro, suknjo ali obleko, čež čas pa pozabiš na rok, ko moraš zastavljeni predmet rešiti, da ne zapade. Zgodi se pa tako rado, da prav v takem trenutku nimas potrebnega denarja.

V sredo je bil po enem mesecu spet tak dan, ko je visel na vratih mestne zastav-

ljalnice napis, da je zastavljalnica danes za stranke zaprta, ogled zastavljenih predmetov pa je dovoljen dopoldne med deseto in enajsto uro. Seveda jih je mnogo, ki jih radovednost prižene, da si gredo zastavljene predmete bolj natančno ogledat, da vedo popoldne pri izklicavanju prav precej njihovo vrednost, kajti tudi tu je previdnost upravičena, saj se je pogosto dogajalo, da se je kdo tu prav pošteno namolil, ko je brez premišljenosti in poznavanja predmeta gnil ceno zmerom višje.

Ze nekoliko pred tretjo uro je v zastavljalnici v rdeči hiši prignala radovednost precej ljudi, mnogi pa so prišli, da tu poci, da je obleka še skoraj nova, so vsi zadovoljni in čestitajo.

Bliza se tretja ura, ko zapadejo vsi zastavljeni predmeti. Visok uradnik razglasi, da se prične dražba. K pulu se rine študentka z listkom v roki ter prosi za izstavitve ure, uradnik v zimskem suknju je zmagoslavno rešil foto-aparat, star upokojeni pismonoša je z ganljivim veseljem prejel staro dragoceno stensko uro z orkestriončkom. Uro najvišje s ključem in zaigra koračnico, tramtadram... Mlado dekle z dolgimi, lepimi kodri se je približalo pulu in z nervozno kretjo izročilo listek uradniku: Oče jo je poslal, da dvigne njegovo suknjo, ki jo je bil zastavil zgodaj pomlad, ob kraju zime. Kodrolaska je stisnila zavoj pod pazduho in brez besede izginila med gruč ljudi. Bil je zadnji čas, kajti uslužbenec že godrnja. Pravkar je ura odbila tri.

— Dražba se prične! — Okrog pulu so posledje ženske in stari

možaki, po videzu iz bližnje mestne okolice. Sivi, stari obrazi, ljudje v oguljenih zimskih suknjicah, revni in pričakujoči nečesa. Majhen up jim je ostala samo še zastavljalnica. Uboge ženske v starih, obledelih klobukih, katerim se pozna moda pred desetimi leti. Razni ljudje so tu: vseh okrog sedemdeset. To je že precej in tudi dražba sama obeta biti živahna. Toda, kakor bi se sporazumeli, nihče ne žene cen previsoko. Marsikdo je prišel sem s sto, dvesto dinarji in z nado, da ne bo odšel zastoj.

— Moška obleka 150 dinarjev! — se začuje zveneč glas uslužbenca.

— Plačam! — mu odgovori moški glas. Ljudje se zganejo, radovedni, kakšna ne-ki je obleka za 150 dinarjev. In ko vidijo, da je obleka še skoraj nova, so vsi zadovoljni in čestitajo.

— Deset komadov perila! — zakliče mož pred pulom. — Šestdeset dinarjev! — Plačam! — se oglasi majhna, siromašna žena z nagubanim obrazom.

— Šestdeset dinarjev, v prvem, drugem in...

— Pet in šestdeset dinarjev! — kliče neki mož v ozadju.

— V prvem drugem in... tretjem! — Ženica je vsa žalostna povsila glavo. Ni se ji posrečilo. Če bi imela vsaj sedemdeset dinarjev, potem...

Tako so nekateri prišli do marsičesa potrebnega, ljudje iz okolice so pokupili precej za domače, saj so dobili tri kose blaga za tristo dinarjev, nekaj oblek po 150 Din. Lepe, okovane čevlje, ravno prav za zimo in sneg, si dobil za šest kovačev; zim-

ske suknjo, ki je bila cenjena na sto dinarjev, so zdražili do 175 Din. Na prodaj pa so bile tudi gosli, katere je bil zastavil ubog študent. Zanje ni bilo preveč kupecv in si tako dobil čisto dobre, lepe gosli za stopetdeset dinarjev. Seveda niso bile kakšne Stradivarijeve umetnine, toda prav primerne za začetnika. Med drugim pa, če si bil kaj pri denarju, si si lahko omislil daljnogled za 60 dinarjev, uro budilko, foto aparat (120 Din) in še marsikaj. Seveda, kaj se hoče, med vsemi temi ljudmi jih je bilo res malo, da bi imeli gledati kaj v daljavo, tudi ura jih ni imela več k čemu buditi, saj so že vsi večinoma upokojeni in nimajo več kaj zamuditi. Tako je vse ostalo pri prvi cenitvi, foto-aparat je pa res kazal, da bo v drogeriji takle v kaseti najmanj tisočak, zato je imel tudi dva tekmeča. No, in ko je ostalo pri stodvajsetih dinarjih, so vsi z radovednostjo pogledali, kakšen znamenit plen je padel dražilu v roke. Kmalu pa so strokovnjaki izjavili, da je to navadna stara škala: Nič posebnega! — Še petdeset dinarjev ne bi dal zanj! — Mož pa je le trdil, da bo zanj aparat čisto dober; če drugega ne, svoj portret bo lahko izdelal z njim.

Nazadnje pa je vendarle zmanjkalo vseh stvari. Mnogi niso ničesar odnesli. Nič hudega, so rekli, lahko pridemo tudi drugič pogledat. Tako je bilo za vse prav. Saj če bo tako vreme, kakor te dni, lahko še mesec počakamo in ni vrag, da se bo tudi kje dobil denar, da pojdemo v zastavljalnico in kupimo lepo zimsko suknjo za 120 Din, pa celo tako imenitno, da bo imela krzno okrog vratu.

Domače vesti

* **Letošnje Vodnikove knjige**, ki izidejo ob koncu oktobra, je krasno opremil znani naš slikar prof. Mirko Šubič. Priloge pa sta poleg njega ilustrirala tudi prof. France Podrekar in slikar-grafik Elko Justin. Ljubitelji lepe knjige, ne odlašajte! Javite se brž poverjeniku v svojem kraju ali pa naravnost pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani, Knafljeva ulica 5. pritrilje, desno.

* **Odsek brezposelnih učiteljskih abiturientov** sekcije JUJ v Ljubljani sklicuje sestanek učil. abiturientov 18. t. m. ob 10. dopoldne v prostorih sekcije JUJ v Ljubljani, Franciškanska ul. 61. Ker so na programu važne informacije, prijave v tej, izstavljanje potrdil OBVA za uporabo doseženih ugodnosti, vas pozivamo, da se s stanka gotovo udeležite.

* **Učiteljsko društvo** za srez Laško prlašga za 17. t. m. napovedano zborovanje na 24. t. m. v nadi, da dotlej že prejmejo člani oktobrsko plačo.

* **Darovi.** Učiteljskemu konviktu v Ljubljani je daroval g. dr. Albert Kramer v Ljubljani 100 Din namesta venca na grob gospe Marte Mrakove. — Za dečkanjuna Ljuba Bartola iz Drage so darovali: neimenovani gospod iz Ljubljane 100 Din, neimenovana dama iz Subotice 30 Din, Poldša Bavdek in Zora Blinc na Vinici po 100 Din, Petka Pinter v Ljubljani 100 Din in gđc. Mira zavoj obleke. — Vsem iskrena hvala!

* **Učiteljski, staršem in mladini** v vednost. Te dni je izšla v lični opremi in z mnogimi slikami okrašena prva knjiga Vandotove planinske pripovedke »Kekce z naših gor.« V dolgih jesenskih in zimskih večerih naša mladina pač ne bo našla kratkočasnejšega berila in hvaležnejše zabave, kakor ji jo nudi ta, naravnost iz otroškega srca pisana pripovedka. Cena vezani knjigi je 35 Din in se naroča pri »Izdajateljstvu Kekca« v Ljubljani, Idrijska ulica 11.

Galopne in kasaške dirke priredi Kolo jahačev in vozačev v zvezi z Jezdnim odsekom Ljubljanskega Sokola dne 18. oktobra na vojaškem vežbališču, Fužine pri Ljubljani. — Začetek ob 14. uri.

* **Iz šumarske in rudniške službe.** Premeščen je za uradniškega pripravnika gozdarskega odseka banske uprave v Ljubljani inž. Vojislav Jovanović, doslej pri gozdarski upravi na Bledu, za uradniškega pripravnika pri rudarski šoli v Knjaževcu pa inž. Slavko Igljič, doslej pri ravnanstvu državnega rudnika v Zenici.

* **Poštni direktorji.** Pišejo nam: Res vzorne so pišemske poštne zveze iz severnega dela dravske banovine z našim Posavjem od Zidanega mosta proti Zagrebu, odkar so temu delu vneli direktno pošto pošto ambulančno zvezo. Če gre po sreči, pride pismo iz Ljubljane v Sevnico v dveh dneh. Zgodí pa se, da roma pošta na isto razdaljo celo štiri dni, kar je za srednjeevropske razmere manj primerno. Zato pač upravičeno želimo, da bi se zveze izboljšale.

* **Izredna dobrotljivost.** Na današnji kliniki je umrl pred dnevi rumski advokat dr. Sander Fischer. Njegova oporoka je zljaj iznenadila vso Rumno in okolico, ker je izrazil izredne dobrotljivosti. Veliko večino svojega premoženja je pokojnik dr. Fischer določil v dobrodelne svrhe. Najbolj značilni pa sta naslednji določbi njegove oporoke: siromakom mesta Rume je zapustil 100.000 Din ter odredil, da se ta denar razdeli vsem revežem brez razlike narodnosti in vere. Okoliški občini Jarka, kjer je imel od staršev podedovano posestvo, pa je tudi zapustil 100.000 Din kot prvi prispevek za fond, iz katerega naj bi se vsako leto najboljšemu učencu osnovne šole omogočil studij na kakšni kmetijski šoli v državi.

Blago za

**moške
suknje!**

Največja in najlepša izbira in najsolidnejše cene!

A. Žlender

Ljubljana - Mestni trg 22

Vas postreže najbolje!

* **Preureditev sarajevskega gledališča.** Kakor je »Jutro« že poročalo, sta v Beogradu pri prosvetnem ministru predsednik sarajevske občine in upravitelj gledališča prošila, da bi se sarajevsko gledališče prezidalo in razširilo, ali pa, da bi se zgradilo novo gledališče poslopje. Ministrstvo je obljubilo izposlovati pri Državni hipotekarni banki 5 in pol milijona dinarjev p-sjola za povečanje sedanjega gledališkega poslopja. Po načrtu, ki je že pripravljen, bo preurejeno sarajevsko gledališče eno najmodernejših v vsej državi. Poslopje bo dvignjeno, posebno pozornost pa bodo posvetili gledališkemu odru, ki bo visok 25 m. Samo za preureditev odra bodo znašali stroški poldrugi milijon dinarjev.

Bodoče matere morajo skrbeti da se izognejo vsaki lenivosti prebavi, posebno zapeki, z uporabo naravnega **Franz-Josefove** grenčice. — **Franz-Josefova** voda se lahko pije in deluje v kratkem času brez neprijetnih pojavov. — **Dr. S. B. 16483/35**

* **Čebelarstva letina v brziškem srezu.** Iz Brežic nam poročajo: Čebelarstvo leto je bilo letos nadvse žalostno. Stari čebelarji, ki čebelarijo v srezu že 20 do 30 let ne pomnijo tako slabe letine. Neprestano deževje je oviralo izletanje v dobi največjega razcvetanja, posebno ob času travniške paše. Družine so se namnožile v vse selje čebelarjev in le prav čudno je, da niso že med letom pomrle, saj ni bilo v panjih skoro trohice medu. Če bi se ajdova paša odpovedala, potem bi imeli same mrlice. Sploh preživlja tudi čebelarstvo močno krizo.

* **Zgodnji sneg na planinah Južne Srbije.** Iz Skoplja poročajo, da je na planinah okrog Galičnika in Markovih hanov že do pol metra snega. Ta zgodnji sneg povzroča velike skrbje vinorejcem. Na planine, ki so zdaj pod visokim snegom, so prejšnja leta gonili svoje črede na zimsko pašo konec oktobra in šele v začetku novembra, letos, ko so se na pašo podali prej, pa jih je že zdaj sneg pregnal in morajo z velikimi težavami premeščati svoje črede v kavadarsko in djevdelsko okolico. Sneg je zalotil na planinah preko 15.000 ovac.

* **Neurje nad Jadranom.** Lani ob tem času je še trajala sezona kopanja, letos pa kar nočejo prenehati močne burje. Na odprtem morju zapadno od Kornatских otokov se je prevrnila velika ribiška ladja, na kateri je bilo 7 mož. Ponesrečenec je prišla na pomoč italijanska jadrnica, ki je plula proti Zadru. Vsi brodolomci so rešeni, na varno spravljena pa je tudi barka. Burja je zajela tudi italijansko ribiško motorno ladjo »Casanova« in sta dva člana posadke utonila, ko so mogočini valovi ladjo treščili ob pečine in jo razbili. Osem članov posadke pa se je srečno rešilo na kopno. Strašno neurje vlada že nekaj dni v Dubrovniku. V torek in sredo so bile med hudim vetrom močne plohe.

* **Borba za ogrumno dedščino.** Pred nekaj leti je v Filadelfiji brez oporoke umrla neka Henrietta Schäfer, ki je zapustila bliž 18 milijonov dolarjev v nepremičninah, vrednostnih papirjih in gotovini. Za to ogromno dedščino se zanimajo seveda Schäfferji vsega sveta. Schäfferjev pa je po nemških deželah in pokrajinah skoraj toliko, kakor je Mayerjev in Schmidov. V Nemčiji je ustanovljeno združenje Schäfferjev, ki se bori za ogromno dedščino, dokazujoč svoje sorodstvo s pokojno multimilijonarko. Združili so se tudi banatski Schäfferji ter najeli v Petrogradu več odvetnikov, da bi jih zastopali.

KINO MOSTE

Danes ob 20.30. Najboljši vefilms

MARTE EGGERTH

„BOŽANSKA ŽENA“

Cene Din 3.50 do 6.50.

* **Obsodba nevarne razbojniške tolpe.** Pred sodiščem v Kragujevcu se je 20 dni vršila razprava o zločinih velike razbojniške tolpe, ki je strahovala dolge mesece ves topolski srez ter izvršila nebroj vlovov in tatvin, mnoge gospodarje samotnih domačij pa strašno mučila, da bi izsilila denar. Na zatožni klopi je sedelo 52 članov tolpe, med razpravo pa je nastopilo preko 300 prič — žrtve tolovajev. Osem obtožencev je bilo oproščenih, vsi ostali pa so bili obsojeni na robijo od 3 do 15 let. Na 15-letno robijo je bil tudi obsojen tudi vodja tolpe Tihomir Kandić, ki bi bil sicer dobil najvišjo kazen, a se je izkazalo, da v času, ko so bili izvršeni najhujši zločini, še ni bil polnoleten. Državni tožilec z razsodbo ni bil zadovoljen.

* **Nad Vodnika se je spravil tiskarski skrat.** Marsikatero je zagodel v včerajšnjem članku Herman Wendel in Ljubljana, najhujše pa je to, da je Vodnika imenoval za ljubitelja ženskih namerstov zemskih dobrot.

* **V Ratačah na Gorenskem** bo v nedeljo 18. t. m. žegnanje in semenj. Snega je 20 cm. Smučarji, izrabite priliko. Veljajo nedeljski vozni listki.

* **Nabava blaga za perilo in obleke.** Baneka uprava razpisuje nabavo oblačilnega in perilnega blaga v večji množini za obdobje od 1. januarja 1937 do 31. decembra 1937. Šol o božiču. Predvsem se nabavi za dečke Saglia hlače in oksfordi oziroma kotenina ter za deklice blago oziroma flanece za obleko in flanelo oziroma barhent za perilo. Za kakovost posameznih vrst blaga je priložiti vzorce v dolžini 1 m.

* **Ponudbe, kolkovanje s 5 Din z vzorci, cenami in prodajnimi pogoji** je nasloviti na banovinski šolski odbor Ljubljana, Knafljeva ul. št. 9-11 soba 19 do 30. t. m.

* **Tovarna JOS. REICH** sprejema mehko in skrobiljeno perilo v najlepšo izdelavo.

* **Za masažo DIANA**

KINO IDEAL
Danes premiera! Slavna pevka
GERTRUDA LAWRENCE
in DOUGLAS FAIRBANKS
v prekrasnem filmu

„BOHEME“
(MEMI — roman velike ljubezni)
Godba: GIACOMO PUCCINI
Predstave ob 16., 19. in 21.15. uri.

Iz Ljubljane

u— **Zadnja pot gospe Marije Lavrenčiče.** Včeraj ob 17. je gospa Marija Lavrenčičeva nastopila svojo zadnjo pot pri Sv. Križu. Njeno krsto je krasilo mnogo vencev in cvetja. H pogrebu so poleg svojcev in sorodnikov prišli tudi številni prijatelji njene in sorodnih družin in razni ugledni predstavniki, zlasti števila pa je bila udeležba notranjskih veljakov, ki prebivajo v Ljubljani. Narodno tiskarno je zastopal g. polkovnik Zervaj, iz uredništva konzorcija »Jutra« je sledilo pokojnici na zadnji poti več urednikov, z banske uprave je bil g. načelnik Breznik, v zastopstvu RK in nekaterih drugih društev g. dr. Fetič. Zlasti mnogo je bilo tudi ljubljanskih dam. Pogrebne obrede so opravili trije duhovniki. Pogreb od kapelice do rodbinske grobnice je bil kratek, tih in dostojanstven in se je vseh najgloblje dojel. Naj bo plemeniti materi in ženi lahek počitek ob strani ljubljene hčerke Milene in njenega moža dr. Gregorja Zervaja!

u— **Smrt splošno znanega Ljubljancana.** Po daljšem bolehanju je umrl na Starem trgu 6. gospod Franc Pleničar, sodni oficijal v pokojju. Lahko rečemo, da je bil eden najbolj poznanih mož v Ljubljani. Odlikoval ga je izreden, zdrav humor, za šalo je včasih iztrgal verze kar iz rokava. V sleherni družbi je bil priljubljen, držal na se je do poznih let trdno kakor dren. Pri vsaj svoji veseli naravi je bil najvzornejši oče in soprog. Šestim svojim sinovom je skrbno uravnaval pot v življenje in zavzemajo danes vsi zelo vidne položaje. Svojo zvesto družico je izgubil pred nekaj leti. V jeseni življenja je užival najiskrenejšo ljubezen svojih otrok. Z njimi soustvarjajo nešteti pokojnikov znanci in prijatelji. Pot k večnemu pokoju bo g. Fran Pleničar nastopil jutri, v soboto ob 17. Lahka mu bodi zemlja! Uglednim družinam tudi naše odkritosrečno sožalje.

OD 6. t. m. ZNIZANE CENE!

ENERGIJO PITI

z uživanjem prijetne Ovomaltine za predžunek ali malico bo tudi Vam koristilo. Ovomaltine krepi telo, živce, zdravje ter povečuje delovno sposobnost.

Varujte se, če Vam kdo reče, da je gotov izdelek isto kot Ovomaltine. Ovomaltine je naravna koncentrirana krepljena hrana, ki je pripravljena po posebnem znanstvenem izključno našem postopku samo iz najzlahnejših sestavin, ki se nahajajo v svežem mleku, svežih jajcih in sladu, dočim so vse nepotrebne sestavine izločene. Kakao je pridejan samo zaradi boljše arome.

Samo z Ovomaltino se dosegajo Ovomaltinski uspehi!

Zavojčki: Ljudski Din 6.50;
mali Din 10.50; srednji Din 24.—;
veliki Din 43.—; stekleni Din 47.—;
rodbinski Din 76.—

u— **Nova šolska palača III. državne realne gimnazije** za Bežigradom bo že v nedeljo ob 11. slovesno odprta. Tako bo novo ljubljansko predmestje v enem samem tednu dobilo dve novi šolski palači, ki pa sta v resnici tudi bili potrebni. Prav gotovo svečanost otvoritve III. državne realne gimnazije ne bo zaočitala za otvoritvijo nove osnovne in meščanske šole preteklo nedeljo.

u— **JNAK Edinstvo**, Drevo bo ob 8. v klubovem lokalu redni članski sestanek. Zaradi bližnjega obnega zbora udeležba strogo obvezna. Upravični odbor.

u— **JNAD Jadran**, Redni občni zbor bo drevo ob 20. v društveni čitalnici. Vstop imajo le oni tovariši, ki bodo do tega datuma imeli poravnane vse svoje obveznosti napram društvu.

u— **Društvo »Soča«** Matica vabi svoje članstvo in prijatelje na komemoracijo, ki se bo vršila 17. t. m. ob pol 21. v steklenem salonu restavracije »Zvezda« na Kongresnem trgu. Govori Urbančič: Vsem našim murenčikom v spomin ob sedemletnici Gortanove smrti. Polnoštevilni obisk priporočamo. 18. t. m. v nedeljo ob 11.15. bo pa žrtvam v spomin maša zadušnica v cerkvi sv. Cirila in Meloda na Tvrševi cesti (sv. Kristof). Sočani in Taborjani, pridite vsi!

u— **Pomočniki zboru Združenja trgovcev** v Ljubljani sklicuje za dne 28. t. m. ob pol 20. v Trgovskem domu svoj redni občni zbor. Članstvo vjdno vabimo, da se letnega udeležijo. Odbor.

u— **Absolventi drž. dvorazredne trgovske šole**, ne pozabite v nedeljo gremo v Županovo jamo. Če bo deževalo, ostanemo pa doma.

u— **Vabimo vse prijatelje in somišljenike** na vinsko trgatve, ki jo priredi Udruženje jugoslovenskih četnikov v Ljubljani v soboto 17. t. m. ob 7. zvečer v gostilni g. Derende (preje Mrak). Cesta 29. oktobra št. 4 (Rimska cesta). Vstopnina prosta. Čisti dohodek je namenjen v dobrodelne svrhe. — Na svidenje!

u— **Brezplačen tečaj** o vkuhanju mesa bo danes ob 16. v prostorih zveze gospodinj. Breg 8. Aparat in kozarce posodi tverka Agnola.

u— **Gorupova cesta za promet zaprta.** Mestno poglavarstvo naznanja, da bo zaradi tlakovanja do nadaljnjega zaprta Gorupova ulica. Vozovni promet naj se vrši po Emonovski in Groharjevi cesti.

u— **Iz tramvaja je padel.** Na celovški cesti je postal žrtve nesreče 27-letni krojaški pomočnik Jože Bergant, ki slaneje na Cesti v Mestni log. Peljal se je s tramvajem. Po nesreči pa je gluhonemi siromak padel iz njega in dobil zelo hude poškodbe. Zlasti se je pobil na glavi, pregriznil si je jezik, prebil si je nos in si zlomil ključnico. Na pomoč poklicani reševalci so ga takoj prepeljali v bolnišnico.

u— **S kolesom si je razbil glavo.** Iz Spodnjih Kalih pri Kamniški Bistrici so včeraj pripeljali na kirurški oddelek 29-letnega brezposelnega delavca Franca Pustoslemška, ki so ga v skoraj brezupnem stanju z razbito lobanjo pobrali na cesti proti Bistrici. Peljal se je s svojim kolesom, nanj pa je naložil še nekega prijatelja. Zaradi prevelike teže se mu je na klanecu utrgala zavora, in s silovitim sunkom je Pustoslemšek priletel v skalo ob cesti, kjer je oble-

žal v krvi, na glavi pa mu je zazevala tolikšna rana, da so možgani pogledali na dan. V bolnišnici so ga zdravniki brž operirali, morali pa so mu odvzeti za kake 3 kv. cm kosti, a še zmirom bruha kri. Med tem ko kolesar sam visi med življenjem in smrtjo, je njegov sopotnik na srečo odnesel samo nekaj lahkih prask. Na Celovski cesti onstran mitnice pa je 24-letni gluhonemi krojaški pomočnik Jože Bergant, ki stanuje na Cesti v Mestni log in je zaposlen pri nekem krojaškem mojstru v Dravljah, tako nesrečno padel pod tramvaj, da je dobil hude poškodbe po glavi in levici ter so ga reševalci prepeljali v bolnišnico.

u— **Tablice za tombolo** v Kranju dobile v predprodajni ceni Din 4 pri tverdi A. Gorec in »Beka« v Šiški.

u— **Vse pisarniške posle, trgovske predmete, stenografijo, stroje pis i. t. d. nemški** no se lahko naučite v večernem trgovskem tečaju na Christofovem učnem zavodu. Domohranška 15. Informacije, prijave dnevno, tudi zvečer od 7. ure. Pričetek tečaja 19. t. m. Solnina 100 Din za vse predmete.

u— **Slušatelji abilit. tečaja TOI** otvorijo plesne vaje v soboto 17. t. m. ob 20. v Trgovskem domu!

Iz Celja

u— **»Madame Butterfly«**. Ljubljansko Narodno gledališče je otvorilo novo sezono Mestnega gledališča v Celju v sredo zvečer z vprizoritvijo Puccijeve opere »Madame Butterfly«. Gledališče je bilo nabito polno. Predstava je doživela izredni uspeh. Orkester je zvenel pod taktirko odličnega dirigenta g. Nika Stritofa, ki je opero tudi režiral, polno in čisto ter je krepko črpal in oživljal glasbene lepote te Puccinijeve opere. Ga Gjungenčeva je podala Butterfly v pevskem in igralskem po-

gledu tako dovršeno, da bi delala čast tudi vsemestnim odrom. Gosp. Gostič je pel Pinkertona z mehkim, polnim glasom in se je v arijah vseskozi uveljavil. Pevsko in igralsko sta se odlikovala tudi baritonist g. Janko kot konzul in altistka gđc. Kogejeva kot Suzuki. Ostali pevci so po svojih najboljših močeh pripomogli k uspehu. Tudi zbor je ugajal. Scenarije in kostumi so bili učinkoviti. Ga. Gjungenčeva in g. Gostič sta prejela dva lepa šopka. Občinstvo je izkazovalo svoje priznanje umetnikom z viharimi aplavzi. Celje je doživelo večer globokega umetniškega užitka. — R. P.

u— **Brezposelnost** pojema. Pri celjski borzi dela je bilo 10. t. m. v evidenci 391 brezposelnih (223 moških in 168 žensk) nesproti 465 (296 moških in 169 ženskam) dne 30. septembra.

u— **Ukinitev toka**. Kranjske deželne elektrarne bodo zaradi nujnega popravila na omrežju v nedeljo 18. t. m. od 7. do 10. v Celju spet ukinile dobavo toka.

u— **Nesreča na celjski postaji**. V sredo popoldne so na celjskem kolodvoru postavljali 18 metrov dolg drog. Nenadoma pa se je drog prelomil in padel na 25-letnega progovnega delavca Martina Saleja z Zg. Hudenje. Zadet na glavo se je Salej takoj zgrudil nezavesten. Z reševalnim avtomobilom so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so mu takoj nudili zdravniško pomoč. Ko je prišel zopet k zavesti in si je opomogel, so ga poslali v domačo oskrbo.

u— **Smrt v jarku poleg državne ceste na Sp. Hudinji**. V sredo popoldne se je 40-letni brezposelni rudar Feliks Anderlič s Sp. Hudinje, ki je igral po gostilnah harmoniko, močno napil. Ko je stopal okrog 15. po državni cesti na Sp. Hudinji, je stopil s ceste in legel v bližnji jarek. Ljudje se niso zmenili mnogo zanj, čeprav je pričel pozneje močno hropeti. Ob 17.30 pa je nenadno izdihnil. Zadel ga je bila srčna kap. Nesrečnejč je ležal skoraj tri ure brez pomoči, ker varnostna služba ni poskrbela za pravčasen prevoz v bolnišnico. Ta nedostatek moramo javno grajati, saj je slo vendar za človeško življenje!

u— **Kino Union**, Danes ob 16.30 in 20.30 komična opera »Fra Diavolo« s Stanom Laurelom in Olivrom Hardyjem ter dve predigri.

KINO METROPOL, CELJE. Danes pri našemo veselolegrou »UGRABJENJE«, v glavni vlogi GUSTAV FRÖHLICH, in najnovejši zvočni tekni.

Iz Kranja

u— **Glavni dobiček tombole**, modern in udoben Olympia Opel avto, katerega je dobavila tv. »Beka«. Ljubljana VII. ogleduje in občejuje vsa Gorenska. Tudi za II. dobiček »Wanderer« motorno kolo je na stojine reflektantov. Največje zanimanje vzbujajo enako sodobna spalnica. žensko. moško in otroško kolo. Trg bo krasno razsvetljen zato ni bojazni da bi končala prireditve v temi. Koristno razmeščen ojačevalci bodo zadostno prenašali navodila in izrečane številke. — Pozor! Veljavne so le tablice z zeleno označbo in podpisom četnega predsednika.

Blago za

**damske
plašče!**

Največja in najlepša izbira in najsolidnejše cene!

A. Žlender

Ljubljana - Mestni trg 22

Vas postreže najbolje!

Iz Maribora

u— **Ameriški znanstvenik predava v Mariboru**. Drevi predava v Ljudski univerzi baron George Rosenberg dela Marre iz Newyorka, lektor ameriške univerze, o novem licu Amerike. Predava v francoskem in nemškem jeziku.

u— **Predavanje o koroskih Slovencih** bo drevo ob 20. v dvorani Zadrzne gospodarske banke. Predaval bo g. Uršič, tajnik kluba koroskih Slovencev v Ljubljani.

KINO
Današnji sporedi

MATICA
21-24
Najlepsi film francoske produkcije!
L' EQUIPAGE
Tovariši v življenju in smrti.
Danes zadnjikrat!

UNION
22-21
KARL MAY prvič v filmu po svoji knjigi
SKOZI PUŠČAVO
Danes zadnjikrat!

SLOGA
27-30
PREMIERA! Napeto in misteriozno!
CHARLIE CHANOVA TAJNOST
Danes zadnjikrat!

Predstave ob 16., 19. in 21.15. uri

u— **Gledališke novice**. Prva letošnja popoldanska predstava bo v nedeljo 18. t. m. Ponove prav zabavno in prirčno veseloigro češkega dramatika O. Minařika »Zorka«. Za prihodnji teden se pripravlja otvoritev operetne sezone. Pod taktirko kapelnika Herzoga ter v režiji Antona Harastoviča bo premiera operete »Ciganski primaš«, ki jo je uglasbil Kalman. Ob tej priliki se predstavi nova pevka Jelka Igljičeva. Ostale vloge igrajo Barbičeva, Gorinskova, P. Kovič, Sancin, Harastovič, Gorinsk, Verdonic, Rasberger, Crnobori, Borko in Košta.

u— **Poskušen vlom** v stanovanje mestnega svetnika. Včeraj okrog 16. sta poskusila dva zlikovca vlomiti v stanovanje mestnega svetnika Henrika Sabothya v Krekovi ulici 14. Imela pa sta smolo ker sta bila g. Sabothy in njegov podnajemnik dr. Kunej doma. Ko sta z vitrimo odprla vrata sta zagledala pred seboj svetnika Sabothya in po prvem presenečenju sta jo ucvrla nazaj na ulico. Prišel se je razburljiv lov za vlomilcem, ki pa sta za enkrat vendarle ušla. Oblasti ju seveda še nadalje zasledujejo.

u— **Izropana usnjarna**. V Zgornjem Dupleku stoji 10 metrov od glavne ceste usnjarna Franca Greifa iz Maribora. V to usnjarno so vlomili tatovi in odnesli izgotovljeno usnjo v vrednosti 4000 Din. Odtrgali so pa zunanjih vratih ključavnico, odstranili železje in razbili vrata. Tatovi so nemoteno izvršili vlom in izginili v noč brez sledu. Za storilci poizveduje sedaj orožništvo.

u— **Kriminal**. V Dankovi ulici so preteklo noč napadli trije moški 24-letnega mizarskega pomočnika Pavla Blagoviča ter ga tako premikastili, da je moral iskati pomoči v splošni bolnišnici. — Zasebnica E. Pačgonova, stanujoča v Tvrševi ulici 15, je prijavila policiji, da je prišlo k njej neko 16-letno dekle, ki je proslilo za službo. Pri odhodu pa je dekle vzela s seboj denarnico, v kateri je bilo okoli 180 Din. — Pri Sv. Barbri je ob vinski trgatvi nastal med fanti prepri, ki se je naposled končal s splošnim pretepom. Ko je hotela 21-letna posestnikova hči Marija Stumberger fante pomiriti, so ji v splošnem metu in pokolju prizadeli tako težke poškodbe po vsem telesu, da so jo morali odpremiti v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima tudi zlomljeno levo roko.

Iz Zagorja

u— **Nov doktor prava** je naš rojak g. Slavko Zore. Odličnemu kulturnemu delavcu in izbornemu pevcu iskreno čestitamo vsi Zagorjani!

u— **Obvestilo glede vezbe zračnega napada**, ki bo še ta teden, z vsemi obrambnimi predpisi, je nabito na občinski deski. Okrog 20. do 30. t. m. se bodo vezbe ponovile z letali. Prebivalstvo naj se pokori rediteljem. Pričetek naznanijo sirene in zvonjenje malega zvona. Ustaviti je treba vsa prevozna sredstva, vozniški in drugi se morajo skriti v bližnja poslopja. Priporočamo, da se poskrjete v rudniške rove in druge varne kraje.

u— **Brezposelnost se vračajo od javnih del**. Ker so deloma prenehali pri javnih cestnih delih v Kandršah, Trebeljevem in Slačniku, je sedaj doma veliko številno brezposelnih delavcev z družinami. Pričakuje se, da bodo oblasti poskrbele za prehrano zlasti onim, ki imajo družine. Kakor vse kaže, bo letošnja zima prinesla še več pomanjkanja, ker dosedaj ni izgleda, da bi se razmere izboljšale.

u— **Nesreče**. V nedeljo je hčerka gostilničarke gospe Tilke Mendušičeve, gđc. Anica, doma na stopnicah tako nesrečno padla, da si je prebila čelno kost, in zlomila nogo. Zdravnik dr. Grum ji je nudil zasilno pomoč, zvečer so jo odpelj

v Bevkem g. Ivanu Millerju. Zaradi gospodarske krize je bil tudi on prizadet, kakor mnogo drugih solidnih trgovcev. V boju za življenjski obstanek, je hodil k strankam za motorno gorivo drva žagat. Z nekaj dni je bil zaposlen pri trgovki Pavlini Kendovi v Zagorju. Ko je večer hotel delo popošeti, mu je grčasto poleno izpred žage izpodletelo, ter ga je obenem žaga zagrabil, in na razmazarila levo. Prilipeli so ga k zdravniku dr. Grumu, ki je nesrečnega obvezal in ga veli prepeljati v ljubljansko bolnišnico. Vsem pa je zagonetka, kako da mu roka ni nič krvavela.

Z Jesenic

Nov grob. Po dolgotrajni bolezni je v soboto ponoči v 75 letu umrl g. Peter Oman, upokojenec Bratovske skladišnice, stanujoč na Javorniku. Pokojnik je bil nad 40 let zaposlen kot žičar v tovarni KID na Jesenicah. Bil je eden od one stare garde žičarjev in žebjarjev, ki so pred desetletji prišli v naše kraje iz Koroske in tvorili jedro tega poklica, ki se je v tovarni na Jesenicah krepko uveljavil. Veliki družini je bil nadvse dober in skrben oče. V politično življenje ni aktivno nikoli posegel, bil pa je zvest naprednjak, čeprav je za svoje prepričanje veliko pretrpel. Na poslednji poti ga je spremljala dolga vrsta nekdanjih sodelavcev in znancev, pevil pa so mu pred hišo žalosti in ob grobu ubrano zapeli žalostinke v slovo. Bodi zračajemu možu ohranjen svetel spomin! Hudo prizadetim naše globoko sožalje.

Iz Ptujja

Obletnica koroskega plebiseita v Ptujju. Tudi v Ptujju se je v soboto v prošnjiški cerkvi brala zadušnica za umorjenega Mihaela Habiba. Cerkev je bila polna. Zvečer pa je bil v prosvetni dvorani mladicek spominski žalni večer. Navzoči so bili številni predstavniki mesta in organizacij. Zelo zborovanje je otvoril predsednik društva primorskih in koroskih rojakov g. Peric v Ptujju. Obenem smo se spominjali smrti Viteškega kralja. Culi smo dve Maietrovi pesmi in še predavanje o sedanjem položaju Koroscev. Deklamacija Ajda zori je zaključila žalno prireditev.

Ptuj ima 7.000 prebivalcev. Tudi ptujška občina se je povečala. Po novi uredbi so bile mestu pridružene občine Zgornji in Spodnji Breg (razen kraja Draženc), dalje Vičava, Štuke in Rablječeva vas, vse Brstje in del Rogoznice do Bračiča. Teritorij občine se je tako povečal od 275 na 2.315 ha, število prebivalstva pa od 4.264 na približno 7.000.

★

KRANJSKA GORA. V ponedeljek je bila naša zadušnica za koroskim Slovincem Mihaelom Habibom, ki je postal 13. septembra smrtna žrtev sovražnosti proti narodno zavednim koroskim Slovincem. Po službi božji je bila spominska svečanost, kateri so prisostvovali zastopniki vseh kulturnih in dobrodelnih društev. Pobudo za komemoracijo so dali koroski rojaki.

ST. VID NAD LJUBLJANO. Tablice za tombolo v Kranju dobite po predprodajni ceni Din 4 pri tržki S. J. Rozman.

Gospodarstvo

Dinar, pengö in lev

Pod naslovom »Jugovzhodna Evropa po devalvaciji lire« prinaša »Neue Zürcher Zeitung« zanimiv članek, ki pravi med drugim naslednje:

Prva devalvacijska serija — Francija, Švica, Nizozemska — je države jugovzhodne Evrope zadelo le v omejenem obsegu. Trgovina teh držav s Francijo je že nekaj let zelo slaba. Tudi trgovina z Nizozemsko ni bila nikoli velika. Kar pa se tiče trgovine s Švico, je devalvacija nekoliko bolj zadelo Madžarsko kot dobavitelico pšenice in Bolgarijo kot dobavitelico jale. V okviru skupne zunanje trgovine teh držav pa Švica ne zavzema posebno vidnega mesta. Zaradi tega je razumljivo, da devalvacija v Franciji, Švici in Nizozemski pri vladah v Beogradu, Budimpešti in Sofiji ni mogla izzvati potrebe za enake ukrepe.

Po devalvaciji lire pa je sedaj položaj historno drugačen. Italija je leta 1935 odkupila 16,6% jugoslovenskega izvoza, 13,3% madžarskega, 16,2% rumunskega in 8,8% bolgarskega izvoza. Na jugoslovenskem, rumunskem in madžarskem trgu zavzema Italija poleg Nemčije najvažnejše mesto. K temu prihaja še okolnost, da je Italija pravkar otvorila velikopotezno trgovinsko ofenzivo v jugovzhodni Evropi. Nekaj dni pred devalvacijo lire sta bila sklenjena trgovinska sporazuma z Jugoslavijo in Bolgarijo. Po vsem tem je bilo pričakovati, da devalvacija lire in poznejše tudi češkoslovaške krome ne bo ostala brez posledice v Beogradu, Budimpešti in Sofiji, v nasprotju s temi pričakovanji pa so v teh državah izrečno odklonili vsako nadaljnjo devalvacijo valute in se zdi, da bodo to stališče zastopali tudi

di še naprej. Merodajna je pri tem okolnost, da so te tri države iz predvojnega kakor tudi povojne dobe hudo zadolžene, zlasti v Franciji in deloma tudi v Švici in Nizozemski, in hoteče sedaj gledati na potrebo sanacije financ v celoti uživati olajšanje, ki ga je devalvacija francoskega in švicarskega franka ter goldinarja prinesla glede plačil za dolge v teh državah.

Kakor se zdi, pa problem devalvacije v jugovzhodni Evropi še nikakor ni definitivno rešen. Končno gre pri teh državah vendar za agrarne države, za katere je izvoz življenjska potreba. Če se hočejo izogniti lastni devalvaciji sprito olajšanju izvoza iz držav, ki so devalvacijo izvedle, je to le mogoče, če vse države jugovzhodne Evrope zavzamejo enako stališče in če bodo poskrbele, da same krijejo ali poskrbijo za kritje izpadkov pri izvozu. V tem smislu se v državah jugovzhodne Evrope prizadevajo, da zaščitijo interese izvoza pri nespremenjeni valuti.

Polem, ko so Francija, Italija in Češkoslovaška z devalvacijo ustvarile pogoje za širokopotezno trgovinsko ofenzivo v jugovzhodni Evropi in potem, ko je Italija s koncepcijami nasproti Jugoslaviji in Bolgariji pokazala pripravljenost, da prevzame del izvoznih presežkov teh držav se zdi, da bo časoma Nemčija, ki je bila doslej glavni trgovinski partner jugovzhodnih držav, postopoma rešeno v ozadije, zlasti ker Nemčija vztraja na dosedanjem tečaju marke. Tako bo gospodarski proces, ki sledi devalvaciji izrazil znatne spremembe, ki bodo imele za posledico popuščanje gospodarske nadvlade Nemčije na Jugovzhodu.

vozniki pri sedanjih podvojenih težkočah trpeli še tako znaten valutni riziko. Posledica take politike bo občutna škoda za naš izvoz, ki bi ga morali prav zaradi interesa naše valute, še bolj pa v splošnem gospodarskem interesu povsod podpirati. Izvozniki so danes zaradi dogodkov na deviznem trgu skrajno rezervirani in ne sklepajo trenutno nikakih poslov. Tako postopanje pa mora imeti končno za posledico, da bo izvozno kupčijo vzel v roke inozemski trgovec, ki ima v deviznih poslih več svobode, češim je izvoznik že zaradi nujne potrebe po gotovini primoran prodati devize takoj, čim jih dobi, in po ceni, ki mu jo diktira Narodna banka. Mislimo, da je naloga Narodne banke, ščititi splošne gospodarske interese, ne pa, da si dovoljuje eksperimente na škodo izvoza.

Navzlic znatni oslavitvi funta so tečajni v privatnem prometu pri ostalih svobodnih devizah mnogo bolj stabilni. Tako znaša cena švicarskim frankom 11.50 — 11.60 Din, francoskim frankom pa 2.3500 — 2.36 Din. Docela v nasprotju s tendenco pri funtu pa je gibanje tečaja lire. Efektivne lire se danes prodajajo precej nad novo pariteto po 2.50 Din. med tem ko znaša paritetni tečaj, ki je merodajen za klirinški obračun, 2.2883 in so prej italijanske novčanič vedno notirale nižje, nego znaša pariteta. Vzrok je pač v tem, da te lire ne izvirajo od izvoza. (ki gre, kakor znano, preko klirina) in anetniki niso primorani prodajati, kakor je to pri izvoznikih, ki ne morejo čakati na boljši tečaj.

Vprašanje naših dolgov v Franciji

V številnih državah, ki imajo dolge v Franciji, so vzbudile upravičeno pozornost določbe 4. člena francoskega devalvacijskega zakona, kjer je določeno, da morajo mednarodni dolžniki Francije svoje dolge plačati v francoskih v zlatih frankih stare paritete v nasprotju s francoskimi dolžniki, za katere velja novi frank enako kakor stari. Iz raznih držav prihajajo sedaj vesti, da ta določba ne bo našla mednarodnega priznanja, ker ne gre, da bi za mednarodne dolžnike v Franciji veljali drugi predpisi nego za francoske dolžnike. Ta določba pa je tudi docela v nasprotju s prakso v drugih državah, zlasti v Zedinjenih državah, ki so celo prepovedale uveljavljanje zlatih klavzul za vse dolge ameriških kakor tudi inozemskih dolžnikov, če se jim morajo ti dolgi plačati v Zedinjenih državah. Iz Prage poročajo, da Češkoslovaška neče priznati te francoske zahteve.

Kakor se zdi, bo tudi naši država svoje anuite v Franciji plačala v novih paritarnih frankih. Francoski imetniki naših zunanjih posojil (predvojnih, kakor tudi 7% stabilizacijskega posojila iz leta 1931) so že prejšnji teden naslovili na našo vlado zahtevo, da se mora anuitetna služba za naše dolge v Franciji vršiti v prejšnjih zlatih frankih, v tako zvanih Poincarjevih frankih. Iz Beograda sedaj poročajo,

da je naša vlada proučila spomenico francoskih imetnikov naših obligacij in je skoro sigurno, da bo plačala kupone, ki so dospeli v plačilo včeraj, v novih papirnatih frankih, zlasti ker je potrebne vsote za plačilo teh kuponov deponirala v Parizu že pred devalvacijo franka. V poučenih krogih v Beogradu prav tako skeptično gledajo na določbe francoskega devalvacijskega zakona glede inozemskih posojil. Francija je devalvirala frank tudi zaradi tega, da zmanjša sebi breme državnih dolgov in ne gre, da bi naša država plačala več, nego plača Francija sama. Tudi mi moramo odbiti francosko zahtevo in ne smemo priznati zlate klavzule, ker je zahteva Francije pretirana.

Gospodarske vesti

Italija zvišuje uvoz, kontingente, ki so določeni v lire. Po ukinjenju sankcij je prišlo med Italijo in Češkoslovaško do nove ureditve trgovinskih odnosov. Že s sporazumom, sklenjenim 31. avgusta v Rimu. Sedaj poročajo iz Prage, da je italijanska vlada povišala za 25% vse vrednostne kontingente za uvoz češkoslovaškega blaga v Italijo, ki so bili določeni s sporazumom od 31. avgusta t. l. Pri tem povečanju kontingentov je upoštevano predvsem sedanja manjša vrednost lire, na katero se glase kontingenti. Kakor se zdi, bo Italija tudi drugim državam v enakem razmerju zvišala kontingente, ki so bili pred devalvacijo določeni v lire.

Podražitev češkoslovaške bombažne preje. Češkoslovaške bombažne predilnice so pred dnevi povečale cene preji, ki se izvažajo v klirinške države (Avstrijo, Rumunijo, Jugoslavijo in Madžarsko) za 20%. To podražitev ulemeljujejo predilnice s tem, da se je zaradi devalvacije češkoslovaške krome podražil bombaž.

Tretje znižanje diskonta v Franciji. Iz Prage poročajo, da je Francoska banka ponovno znižala diskontno obrestno mero od 2.5 na 2%. To je že tretje znižanje diskonta po izvršeni devalvaciji franka.

Borze

15. oktobra

Na ljubljanski borzi so se oficialni tečaji v splošnem nekoliko dvignili razen devize Curih. Pariz in Trst v privatnem kliringu so se angleški funti nudili po 247, avstrijski šilingi pa so se trgovali po 8.58. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v angleških funtih po 241.25 (v Beogradu po 236), v avstrijskih šilingih po 8.5050 in v grških bonih po 31.25. Nemski klirinški čeki stanejo v Ljubljani 14.02, v Beogradu 14.00 in v Zagrebu 13.9500 odnosno za 15. november 13.6750.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda nekoliko popuščala ter je bil za beležen tečaj 365 do 370. Tudi dolarski papirji so nekoliko popustili in je prišlo do zaključka v 7% Blairovem posojilu po 75.50 (v Beogradu po 75.50 — 76). Končno je bil promet v delnicah PAB po 182 do 185.

Ljubljana. Amsterdam 2315.15—2329.75, Berlin 1740.53—1754.41, Bruselj 729.45—734.51, Curih 996.45—1003.52, London 215.22—217.28, Newyork 4303.51—4339.83, Pariz 202.02—203.46, Praga 153.44—154.51, Trst 226.94—230.02.

Curih. Beograd 10. Pariz 20.27, London 21.2950, Newyork 435.125, Bruselj 73.20, Milan 22.85, Amsterdam 232.50, Berlin 174.75, Dunaj 72.50, Stockholm 109.7750, Oslo 107, København 95.05, Praga 15.40, Varšava 82, Budimpešta 85.75, Atene 3.90, Bukarešta 3.25.

Efeti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 365—370, 6% begluške 68 den., 7% invest. 82.50 den., 7% Blair 75.50—76.75, 8% Blair 85—86, delnice: PAB 195—200, Trboveljska 180—185, Sečera Osijek 135 den..

Beograd. Vojna škoda 367.50—368.50, 4% agrarne 48.50—49.50, 6% begluške 68.25—68.50 (68.75), 7% Drž. hip. banka 91 bl., 7% Blair 75.25—76 (75.50—76), 8% Blair 85 bl., Narodna banka 6900—7050, PAB 194.50—196.50 (195—198).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 15. oktobra. Začetni tečaji: pšenica: za dec. 116.25, za maj 115.125, za julij 109.75; koruza: za dec. 95, za maj 89.625, za julij 86.

+ Novosadska blagovna borza (14 t. m.) Tendence čvrsta. Pšenica (vse 78 kg): baška, sremska in slavonska 159 — 161; banatska 157 — 161; baška ladja Tisa, Bega 170 — 172; sremska ladja Sava 167 — 169. Ječmen: baški, sremski, 64 kg 102 — 105. Oves: baški, sremski in slavonski 90 — 92. Rž: baška 110 — 112. Koruza: baška in sremska 103 — 105, banatska 101 — 105. Moka: baška, sremska, slav., banat-

ALBUS MILO ZA UMIVANJE

NADOMEŠČA DRAGO TOALETNO MILO!

Dobiva se povsod!

Pazite na ime ALBUS!

sko »0g« in »0gg« 245 — 260, »2« 225 — 240; »5« 205 — 220; »6« 185 — 200, »7« 150 — 160; »8« 105 — 110. Otrbi: baški, sremski 78 — 82.50. Fižol: baški in sremski brez vreče 160.50 — 162, baški beli z vrečami 170 — 172.50.

BOMBA2
+ Liverpool, 14. oktobra. Tendence do-bro vztrajajoča. Zaključni tečaji: za okt. 6.75 (prejšnji dan 6.67), za dec. 6.74 (6.66).
+ Newyork, 14. oktobra. Tendence stal-na. Zaključni tečaji: za okt. 12.08 (12.05),

Uredba o likvidaciji kmečkih dolgov

(Konec)*

Vrnitev kupljenega zemljišča

Nikoli in nikdar pa ni kupec zemljišča, če je kmet v smislu te uredbe dolžan plačati zanj več kakor današnji dvakratno krajevno povprečno prometno vrednost zemljišča dotične kulture. Če je plačal kupec (kmet) za kupljeno zemljišče več, se smatra, da je izpolnil svoje dogovorjene obveznosti, nima pa pravice do vrnitve presežka plačil. Če prodajalec na to ne privoli, sme zahtevati, da se mu zemlja vrne, kupcu vrne za kupnino sprejeta odplačila, ima pa pravico terjati od kupca zakupnino za uživanje zemlje. Pogodbena stranka, ki zahteva naj se pogodba v tem smislu razdere, nima pravice koristiti s to uredbo glede dolgov, nastalih zaradi tega, ker se je pogodba razdrla. Vrednost zemlje in višino zakupnine določi sodišče v nepravdnem postopku.

Prezemniki zemljišč po agrarni reformi in drugi kmetje, ki se koristijo z gornjimi določbami sedmega poglavja, se glede teh dolgov ne morejo koristiti z drugimi ugodnostmi določenimi s to uredbo.

Prodaje s pridržkom lastnine

V primerih, kjer si je prodajalec pridržal lastnino posestva, ako se dogovorjeni obroki ne plačajo, so prisilne izvršbe za vrnitev posesti izza 20. aprila 1932 nične, če zemljišče do dne, ko dobi ta uredba moč, ni prišlo v last druge osebe. Prav tako so nične tudi pogodbe o prodaji zemlje drugim osebam, izvršene brez kupčevе privolitve v času od 8. oktobra 1935 do dne razglasitve te uredbe. V takih primerih mora kupec ostanek kupnine, če ne presega dvakratne povprečne krajevne vrednosti zemljišča, izplačati prodajalcu obenem z dospelimi in neplačanimi obrestmi v petih enakih letnih obrokih s 3% obrestmi. Prvi obrok je plačati do 15. novembra t. l. ostale obroke pa do 15. novembra vsakega prihodnjega leta.

Da se določi svojstvo kmeta v smislu določb sedmega poglavja uredbe se vzame za podlago tista površina zemljišča, ki ga je imel kupec pred nakupom zemlje.

Predpisi te uredbe se ne nanašajo na dolge agrarnih interesentov proti državi za zemljišča, dobljena po predpisih v agrarni reformi.

Če dolžnik ne plača obroka

Če dolžnik ne plača doselega obroka po uredbi, pridobi upnik pravico takoj zahtevati plačilo celotnega ostanka dolga po redni sodni poti; če je dolg po predpisih uredbe znižan, mora plačati dolžnik ostanek znižanega dolga.

* Glej »Jutro« št. 228, 230, 232, 235, 237, 239.

Vestnik ZKD

Na pragu nove sezone

V nedeljo 4. t. m. so se zbrali v Ljubljani načelniki okrožnih odborov Zveze kulturnih društev, da se na skupni seji upravnega odbora in propagandnega odseka pogovorijo z vodilnimi funkcionarji Zveze o smernicah bodočega kulturnega dela v svojih področjih. Okrožni odbori so bili osnovani šele v teku letošnjega leta po prizadevanju načelnika propagandnega odseka, inž. Jožeta Rusa. Do sedaj je bilo ustanovljenih 11 okrožnih odborov od zamiljenih 20.

V tej kratki, a plodonosni dobi so okrožja razvila izredno živahno kulturno gibanje in udejstvovanje. Podedelje se je preko svojih okrožnih odborov še tesneje zvezalo s centralo v Ljubljani in tako zamišljena porazdelitev dela je pokazala zavidljive uspehe.

Ob 10. uri smo se zbrali v prostorih Zveze. Sejo je otvoril predsednik g. dir. Jeran, ki je po pozdravnem nagovoru v klenih besedah podčrtal namen in pomen seje, ki naj rodi zamisel o skupnem programu kulturnega delovanja v letošnji sezoni. Ta program pa naj izvedejo vse številne edince

Sirom Dravske banovine, primerno krajevnim prilikam, v katerih delujejo.

Za predsednikom je razvil misli o kulturnem delu na podeželju inž. J. Rus. V svojem referatu je poudarjal predvsem smotrenost in sistematično celoletnega kulturnega dela. Vsaka edinica naj sestavi program dela! Če ni mogoče na pr. natančno določiti teme predavanja in osebe predavatelja, morajo biti vsaj datumi trdno določeni, da more na eni strani centrala ustrezni željam poedinih društev, na drugi strani so pa tudi člani informirani že vnaprej o prireditvah svojega društva.

Tajnik ZKD g. dr. Puc Boris je po splošni debati obširno obrazložil pomen okrožnih odborov, zlasti pa še vzpodbudil navzoče okrožne načelnike k iniciativnemu delu, ki je odvisno le od agilitnosti in požrvalnosti delovnih poedincev. Omenil je nadalje, da je namen ZKD privediti tudi knjižno loterijo. Vendar je treba ta načrt pred realizacijo še do podrobnosti proučiti.

Načelnik knjižničnega odseka pravnik g. Artnak France je podal še nekaj misli o delovanju knjižnic.

Po vsestranskem pretresu aktualnih kulturnih vprašanj in problemov je predsednik zaključil uspešno sejo.

Zahvala

Za use, usem — prav usem, ki ste tako pretresljivo
lepo počastili spomin naše nepozabne

Marte

moja najgloblja zahvala.

Ljubljana, 15. oktobra 1936.

Mrak Jože.

Prva vožnja s trajektom čez Rokavski preliv

Te dni so otvorili promet s trajektom med Dovrom in Calaisom. Na levi sliki vidimo trajekt ali železniški brod v trenutku, ko zapuša Dover. — Na desni: Angleški minister John Simon čestita strojevodji trajekta na prvi srečni vožnji čez Rokavski preliv

Zobovje iz briljantov

Pravda zaradi nedotakljivega zaklada v ustih

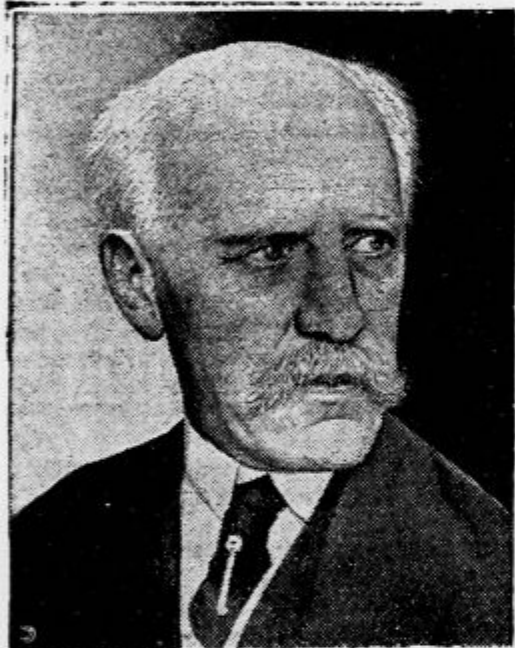
Mister Robert Ashley v New Yorku je bil nekoč bogat draguljar. Bodisi iz težnje po originalnosti ali za to, da bi imel neko rezervno za skrajne primere, si je dal v tistem času izdelati nekatere zobne plombe iz briljantov. Spreten dentist mu je to opravil.

Leta so prešla, časi so postali slabi, draguljarjevo imetje je kopnelo in upniki so začeli trkati na njegova vrata. Že davno je bil zastavljen vse, kar se je dalo pač zastaviti, njegovi žepi so bili polni zastavnih listkov, toda »zaklad v zobeh« je ostal nedotaknjen. Toda smola je hotela, da je neki upnik zvedel končno tudi za ta za-

klad in da je začel neizprosno zahtevati, naj si ga pusti bivši bogataš izdreti.

Prišlo je to tožbe. Sodnik in zagovornik sta vzela stvar s komične strani, toda upnik se ni hotel vdati. Na zadnje je sodnik izrekel naslednjo sodbo: »Zobje, pa čeprav so okrašeni z briljanti, so sestavni del človeškega telesa in jih ne gre z nasiljem odstraniti. Moški lahko proda svojo kri za transfuzije, ženska si lahko ostriže lase, da jih proda, toda to se mora zgoditi iz proste volje.« In tako je Ashley odšel z nedotaknjenim zobovjem domov. Upnik pa je vpil za njim, da se bo stvar končala še z boksarskim spopadom in da mu bo rajši zobe izbil, nego da bi se jim odpovedal.

Jubilej mrtvega človekoljuba

Slavni raziskovalec dr. Fritjof Nansen, ki bil te dni dovršil 75 letnico rojstva. Čeprav je že nekaj let pod zemljo, se ga te dni spominja ves svet zaradi njegovih velikih nesebičnih del za trpeče človeštvo

Vinogradi v osrčju vlemesta

V Argentineu in na Montmartru

Malokdo ve, da imajo vinograde tudi v francoski prestolnici. V Argentineu, severozapadnem pariškem predmestju, so te dni imeli trgatve, nič manj veselo nego na deželi. Toda trta ne uspeva samo v tem delu Pariza. Dobijo jo celo na Montmartru.

Pred vojno so imeli tam obsežne vinograde, ki so jih potem nadomestili s — tovar-

nami. Pred nekoliko leti se je pristen Montmarčan odločil, da posadi zemljišče, ki ga je kupil na vogalu ulice des Saules in ulice Saint Vincent, s trto. Zemljišče pa je obrnjeno preveč proti severu in grozdi niso preveč sladki. Sedaj se je neki drugi entuziast odločil, da bo začel pridelovati vino na Montmartru.

Družina pod nesrečno zvezdo

Tragedija v Budimpešti — Niz nesrečnih smrti

Na klopi nekega javnega vrta v Budimpešti so našli mrtvega 36letnega trgovca s šivalnimi stroji, Stefana Popperja. Spravili so ga v bolnišnico, kjer je kmalu potem umrl. Ugotovili so, da se je bil zastupil.

S svojo smrtjo je Popper zaključil tragični roman svoje družine. Njegov oče je bil veletrgovec s šivalnimi stroji. Pred štiri leti je umrl v svoji pisarni nenadne smrti. Kmalu potem je doživel njegovo podjetje polom. Vdova starega Popperja se je vrgla iz obupa nad tem pod vlak. Starejši sin je dobil nameščenje v neki pisarni, pa so ga nekaj časa nato zopet odpustili in se je obesil. Mlajši sin, že omejenji Stefan, je začel z majhno trgovino s

šivalnimi stroji, ki tudi ni uspevala. Iz obupa je pil strup. Družina je z njim izumrla.

Državni poglavar izraža sožalje

Prezident Lebrun izraža sožalje svojem žrtvi Charcotove ekspedicijske ladje »Pourquoi pas«, ki so se potopile v viharju blizu Islandije

Potovanje okoli zemlje v 19 dneh

Znani Cookov potovalni urad sporoča v listih, da prodaja vozne listke za 19-dnevna potovanja okrog sveta. Ta oglaševanje novo dobo v zgodovini turizma. Takšna potovanja okrog sveta so danes mogoča seveda le zavoljo stalne zrakoplovne zveze z Ameriko in zavoljo otvoritve nove zračne proge čez Tih ocean. Doslej je Cookov potovalni urad ponujal potovanja okrog zemlje v 39 dneh. Otvoritev nove letalske proge čez Tih ocean je ta potovalni čas zmanjšala kar za polovico.

Snemanje filmov na morskem dnu

Neka japonska znanstvena odprava namerava snemati filme na dnu morja. Vodstvo ekspedicijske sta prevzela dva tokijska profesorja, ki so jima dali na razpolago znatne vsote.

Pred kratkim so dovršili podmornico, ki so jo gradili nalašč za namene te ekspedicijske in ki bo odplula proti otokoma Izu in Osimi, kjer se bo vršilo snemanje v globlini 300 m. Znanstveni svet pričakuje uspehov te filmske odprave z velikim zanimanjem, in to tem bolj, ker bo delovala v tistem delu morja, ki je bilo l. 1923. središče silnega potresa.

Lastovke potujejo z letali

Zgodnji mraz v predelih Srednje Evrope je letos hudo pritisnil lastovke, ki so jih morali z železnico in z aeroplani prevažati na jug. Ta slika kaže takšen transport v kantonih iz Monakovega v Benetke

Kadar vre sladki mošt...

Klet je postala grob cele družine

V kraju Pereseciba v rumunski Besarabiji je stopil kmet Corecki v svojo vinsko klet, da bi pogledal, kako mu mošt kipi. Klet ni imela nobene zračne naprave.

Ko moža dalj časa ni bilo nazaj, je stopila v klet za njim njegova žena, ki se pa

tudi ni vrnila. To je vznemirilo hčer, ki je šla v klet pogledat, kaj je s staršema. A tudi ta ni prišla nazaj. Šele naslednji dan so postali sosedi pozorni na to, da ni bilo družine Coreckega od nikoder na spregled, pa so jo šli iskati. Našli so očeta, mater in hčer mrtve v kleti, kjer so bili plini, ki so se dvigali iz mošta, zastupili zrak.

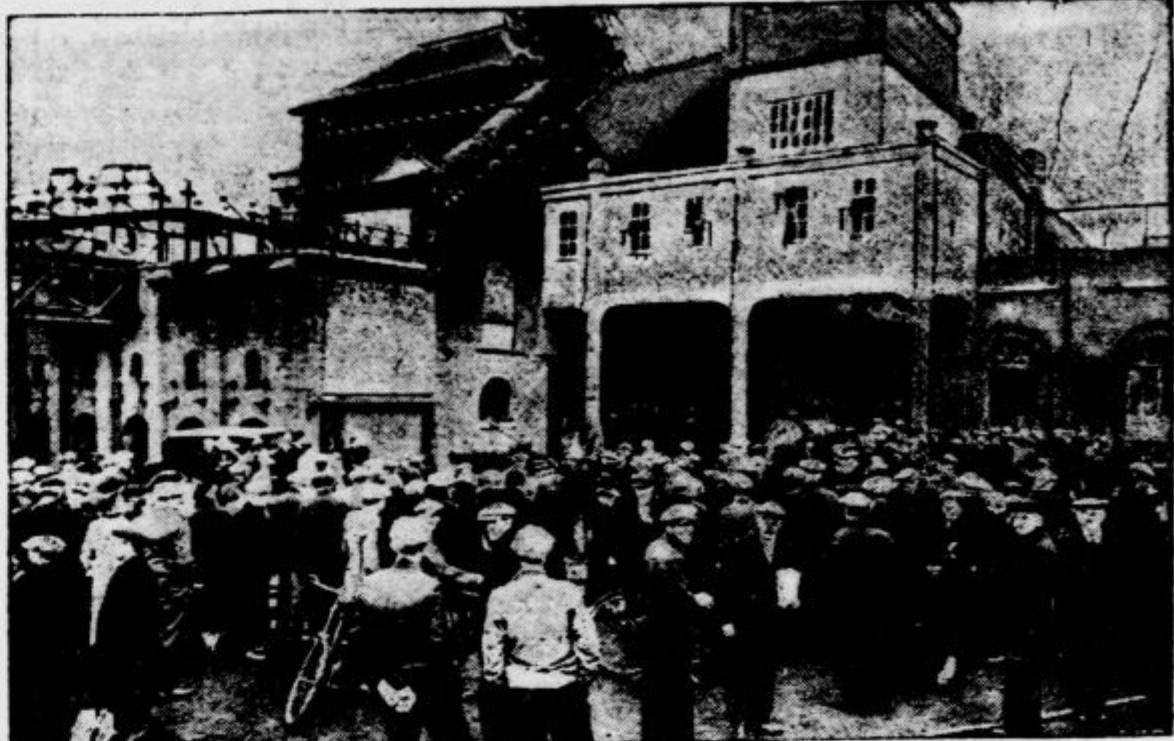
Podmornica „Adua“

Italijanska vlada je odredila, naj se deset novih podmornic, ki jih gradijo ta čas, imenuje z imeni abesinskih mest. Tako so dobile imena: Adua, Aksum, Aradam, Alagi, Makale, Negeli, Gondar, Ašangi, Desie in Dagabur.

Posebna sodišča za ženske in moške

V Montani (USA) je neka ženska organizacija postavila zahtevo, naj bi žensk ne sodili moški in moških ne ženske. Za utemeljitev svoje zahteve je priskrbel obilen material, ki dokazuje da moški kot sodniki ne presojujejo pravilno ženskih zločinov, kakor ženske ne moških.

Rudniška nesreča v Belgiji

V premogovniku pri Monsu je nastala strašna eksplozija, ki je zahtevala več človeških življenj. Po katastrofi so se zbrali pred vhom v rudnik svojih pogrešanih rudarjev, čakajoč obvestil o razdejanju pod zemljo

Poroka princeze Julijane

Mati in hči se z enako vnemo pripravljata na veliki dan

Holandška kraljica Viljemina in njena hči Julijana ostanejo tokrat dalj nego običajno v svoji poletni rezidenci Het Loo, kjer pripravljata vse potrebno za poroko princeze s princem Bernardom Lippe-Biestrefeldskim. Natančni datum tega dogodka še ni določen, tudi imena mladih dam in gospodov, ki bodo par spremljali, še niso znana. Ulog za podelitev te časti je zelo dosti in aranžerji ne bi radi zapostavili kakšne plemenitške družine.

Kraljica in princeza se že več dni razgovarjata samo o toaletah za ceremonijo. Tu ne gre samo za oblačila poročne dvojice,

temveč tudi spremstva in gostov. Grad je poln modelov vseh vrst in vsak dan prihajajo še novi. Holandske tverde, modiste in šivilje imajo sedaj polno dela s tem, tako da trenutno ne morejo ugoditi zasebnim naročilom, tem bolj ker je kapaciteta holandske tekstilne in modne industrije relativno majhna. Čipke poročne toalete izdeluje znamenita amsterdamska šivalna šola, ki je dobavila tudi čipke za poročno toaletno kraljice Viljemine. Ni še določeno, kje se bosta princeza in princ po poroki ustavila. Bržkone si bosta izbrala za bivališče palači pokojne kraljice Eme v Haagu in v Soesterburgu.

Posledice zapuščinskih davkov

Oporoka bivšega ameriškega poslanika v Parizu

V New Yorku so otvorili oporoko nedavno umrlega pariškega poslanika Jesseja Isidorja Strause. Mož je zapustil svoji vdovi letno rento 10.000 dolarjev in je odredil, naj se ostala zapuščina razdeli med njo in otroke. Strause je prvotno napisal oporoko, v kateri je 18 dobrodelnim zavodom namenil vsote med 10 tisoč in 335 tisoč dolarjev. Med drugim bi tudi Harwardsko vseučilišče, v katerem je promoviral, dobilo 165.000 dolarjev.

Židovska dobrodelna društva bi dobila 335 tisoč dolarjev.

Te določbe pa je prekršil že naslednje leto, češ da so zapuščinski davki postali tako visoki, da bi njegovi svojci ostali skora s praznimi rokami, če bi hotel toliko denarja zapustiti drugim. Nadalje je izjavil, da je že za življenja daroval vsakovrstnim dobrodelnim in drugim ustanovam velik del svojega imetja.

Ples zimskih metuljev

Raj mladostnih plesalk na gala prireditvi Empire Poola v Wembleyu

Psiček preprečil samomor

Zena nekega varšavskega kinematografskega podjetnika, ki so ga bili zaprli zaradi goljufije z menico, je hotela izvršiti samomor in vzeti še svojega otroka s seboj v smrt. Ko se je pa pripravljala, da otroka usmrti, jo je napadel njen jazbecar in je s krepkimi ugrizi otroka, svojega tovariša pri igri, tako dobro branil, da je morala mati svoj prvotni načrt opustiti. Ko se je nekaj pozneje zaprla z otrokom v kuhinjo in odprla plinisko cev, pa je začel psiček spet tako žalostno tuliti, da so prihiteli sosedi, vlomili in v zadnjem trenutku rešili mater ter otroka.

Idealen filmski junak

Eden najbolj znanih hollywoodskih filmskih ravnotežev, William Tyler, pripotuje v bližnjih dneh v London, da bi po naročilu svoje družbe poiskal v Evropi idealnega filmskega junaka za Hollywood. Tyler je tako opisal tega izrednega moža: Glavo mora imeti kakor Clark Gable, usta kakor Gary Cooper, oči kakor Charles Boyer. Njegov glas mora zveneti kakor glas Herberta Marshalla, roke mu morajo biti lepe kakor roke Leslieja Howarda, osebnost naj mu bo kakor pri Robertu Tayloru. Malo težko bo dobiti takšno idealno zmes...

Jedilni vagoni brez alkohola

Novi švedski prometni minister je prepovedal prodajanje alkoholnih pijač v jedilnih vozovih. V novem Hanssenovem kabinetu so štirje ministri abstinenti, to so minister za zunanje zadeve, trgovinski minister, minister za javna dela in prometni minister. Menijo, da bo finančni minister zvišal davke na alkoholne pijače.

Patriotizem francoskih trgovcev

Francosko notranje ministrstvo je sporočilo, da je doslej 400.000 trgovcev zaprosilo za lepake, ki jih obešajo na svoje prodajalne in s katerimi se obvezujejo, da ne bodo višali cen.

Katere barve imajo otroci najrajši?

Neki francoski psiholog je hotel zvedeti, katere barve učinkujejo na otroke najbolj. Na temno sivo mizo je položil modre, rumene, rdeče in zelene papirne plošče, otroci pa naj bi povedali, katere jim najbolj ugajajo.

Pet in petdeset malih otrok se jih je odločilo za modro, šest in štirideset za zeleno, petnajst za rdečo ali rumeno. Od deklic je dalo trideset prednost zeleni barvi, tri in dvajset rdeči, šest in dvajset modri, šestnajst pa rumeni barvi. Nasprotno se je med dečki devet in dvajset odločilo za modro in rumeno, dva in dvajset za rdečo in šestnajst za zeleno barvo. Od bavnih mešanice so ugajale najbolj tiste, ki imajo modro kot osnovno barvo.

A NEKDOTA

Shaw so pozvali, naj bi se udeležil proslave 300letnice Shakespeareovega rojstva. »Ne uvidim, zakaj bi moral praznovati rojstni dan tujega človeka«, je odgovoril Shaw. »Še svojih ne praznujem.«

VSAK DAN ENA

»Poslovilno pismo za Lilijano sem tako lepo napisal, da niti ni vredna, da bi ga prejela.«

(»Musketeer«)

Gramofon, šolsko pomagalo

V Južnoafriški uniji so skoraj vse šole opremljene s kinematografskimi aparati, ki omogočajo učiteljem predavanje vsakovrstnih enov in živimi slikami. V zadnjem času izpopolnjujejo ta nazorni pouk še s gramofonskimi ploščami. Težke snovi fiksirajo enkrat za vselej na gramofonske plošče, te plošče so učnim močem na razpolago in jim prihranijo ponavljanje. Pri pouku prirodoslovja dajejo gramofonske plošče n. pr. opise vsakovrstnih živali, pa posnemajo pri tem tudi njih glasove, kar pouk zelo poživlja.

Kulturni pregled

Slovenski koncert

Ljubljana, 15. oktobra.

Kot druga koncertna prireditev v novo preurejenem posloppu ljubljanske Filharmonične družbe, se je vršil 12. tm. otvoritveni koncert male filharmonične dvorane s sporedom izključno slovenskih skladb za godalni orkester, solopjev, moški kvintet, klavir in violino s klavirjem. Podpisani sem bil zaradi obolenosti zadržan od poseta koncerta in sodelovanja ni njem ter sem predvajanja poslušal v prenosu ljubljanske radiofonske oddajne postaje. Tak prenos nudi večjo objektivnost po eni strani, po drugi pa je njegov nedostatek neplačljivost podajanja in neenakost v zvočnosti. V zvezi s tem je bil koncert najboljši vtis, kar je na lico mesta tudi dokazovalo mnogobrojno odobravanje, s katerim je publika nagradila izvajalce. Nova mala dvorana se odlikuje po akustični tenkoščnosti ter bo zato kar najbolj služila svojemu namenu: gojitvi komorne glasbe. Za orkestre, četudi za male, je skoraj prevelika, ker registrira igro vsakega posameznika in napravi iz članov orkestra prave soliste, na kar ni vsak izvajalec vedno pripravljen...

Prva točka je bila Jenkova predigra v priredbi za godalni orkester. Izvajal jo je godalni orkester Orkestralnega društva Glasbene Matice ob pomoči nekaterih gojenjcev drž. konservatorija pod vodstvom konservatorista Uroša Prevorskega, ki je vsakodni mesto podpisane v zadnjem trenutku. Nato je slovenski vokalni kvintet zapel Petelinov »Ascendit deus«, trd oreh za madrigaliste celo, kaj se za druga, ne specializirana združenja! Kakor pri uverturi, tako je tudi tu zlohotna pripravnost dvorane podtaknila nogo izvajalcem in spodbudila marsikateri ton, predvsem pa celo intonacijo, ki je občutno padla. V tem oziru je imel naslednji solist, prof. Marjan Lipovšek, zaradi instrumenta samega lažje stališče. Zaigral nam je Foersterjevo nekoliko prazno in obenem napihnjeno, toda iskreno in briljantno parafrazo na — nekoliko prikrnjeno — ponarodelo pesem »Po jeziku in jo podal z briljantno virtuosnostjo. Naslednji solist, sopranistka-konzervatoristka Ljudmila Polajnareva, je zapela na prvem mestu Janka Ravnika »Pozdrav iz daljave«, občutno pesem, ki pa nudi pevcu le malo prilike, da bi se uveljavil, ter favorizira klavirsko spremljavo, ki se v široko razpredeni pred, med in poigri dvigne do simfoniskega zvočnega in barvitosti. Hvaležnejša je Antona Lajovic »Veter veje«, skladba, ki jo na žalost le redko čujemo na koncertnih

deskah, da si je po svoji pestrosti, barvitosti in iskrenosti ena njegovih najuspešnejših. V drugi polovici sporeda je prof. Karlo Rupel zaigral troje slovenskih skladb za violino in klavir, ki so menda še danes edine tovrstne skladbe naše literature. Najprej Osterčev »Fantazijo«, ki ne upravičuje povsem svojega naslova, ker se ravno v pogledu domiselnosti ne odlikuje (ali pa smo si morda glede terminologije navzkriž?). Je pa skladba jasnih obrisov, s tendenco, odvrnjeno od zvočnosti in usmerjeno v asketsko, čeprav ne v gorečno, temveč v nekaj suhoparno zaveranost. Kogojev »Andante« je točka železnega repertoarja vsakega našega violinista, ki da nekaj na notranjost kompozicije. V nji je dovolj impresionizma, mešanega s čistim ekspresionizmom (če že hočete strokovnost), predvsem pa razpoloženja za simfonijo. Za zaključek je sledil moj »Intermezzo romantique«. Vse tri skladbe je prof. Rupel, ki je naš najprominentnejši violinist, zaigral z vsemi vrtilinami, ki odlikujejo njegovo tehnično in interpretacijsko oblikovanje: do kraja izdelana tehnična popolnost, združena s toplino, konsistenco in estetičnostjo tona, ki se jim verno pridružuje globljev in immanentno vsebino skladbe. Ne vem, da-li bi bila njegova predvajanja tako zaokrožena popolna, kot so, da nima spremljevalke posebno finega umetniškega občutja in zanosu. Prof. Zora Zarnikova mu ne sledi samo, temveč ustvarja sama iz svojega klavirskega parta slike dovršene plastičnosti in sile. Tako je njun nastop vedno prežet pravega umetniškega udejstvovanja in v vsakem oziru vzorec. Po prof. Ruplu in Zarnikovi je znova nastopil slovenski vokalni kvintet z Lajovic »Meglo« in dr. Švarovo priredbo poskočne narodne »Moja očka ima konjca dva«, ter dosegel posebno z zadnjo pesmijo velik aplavz. Kot zaključno točko večera smo čuli Prevorske »Concerto grosso« za godalni orkester, ki ga je dirigiral avtor in ki ga je izvajal isti korpus kakor prvo točko. Ta skladba, ki je komponirana kot školsko delo z zavestno naslonitvijo na predklasične vzore, je bila že nekajkrat izvajana z lepim uspehom. Tudi tokrat je dirigent-avtor žel v svoji dvojni funkciji spontano odobravanje.

Tako je bila otvorjena na najprimernejši način nova komorna dvorana Filharmonične družbe, kateri želimo, da bi sprejemala pod svoj krov najodličnejše domače in tuje interprete, v prospeh in napredek našega glasbenega življenja. L. M. Š.

Stari Zagreb na odru

Dramska sezona se je letos pričela z dvema dramama iz življenja starega, fevdalnega Zagreba: z »Novim redom« pripovednika in komediografa Josipa Evge Tomića, vrstnika Avgusta Senoe, ter z »Gornjim gradom« modernega feljtonista in romanopisca Rudolfa Habeduša-Katedralisa. Obema je skupno ozadje namreč izredno politično stanje, v katerem je bila Hrvatska v drugi polovici preteklega stoletja, in obeh se obsojajo in smešijo oportunisti in karieristi v najvišji hrvatski družbi, ki so se klanjali nenarodnim režimom. Zanimivo pa je, da so taka dela postala v sedanjih političnih razmerah na Hrvatskem zopet aktualna in imajo svojo hvalažno publiko.

Od priliskih književnikov sodi Tomić med najbolj zaslužne. Moral je pred vsem nadajevati komaj pričetno delo svojih literarnih prednikov: vzgojiti hrvatsko čitateljsko publiko in ustvarjati domači repertoar. Bil je v prvi vrsti pripovednik in je napisal veliko število novel in romanov (»Melita«, »Zmaj od Bosne«, »Za kralja i dme«, »Udovica«). Tudi kot dramatik je mnogo ustvarjal. Spisal je sedem izvirnih dram in komedij, med njimi tudi »Novi red« in »Veroniko Deseničnik«. Zaslužen je bil tudi kot dramaturg in intendant hrvatskega gledališča. Zato je čisto prav, da se je zagrebško gledališče spominilo 30-letnice smrti tega zaslužnega književnika z uprizoritvijo »Novega reda«.

To je skorajda politična satira na hrvatske razmere pod Bachovim absolutizmom. Domači hrvatski korenjak, graščak Tomo Plentaj, ki od prevatnega leta 1848. ni več bil v glavnem mestu, pride s svojega podeželskega posestva v Zagreb in je tu seveda v stalnem navzkrižju z »novim redom« germanizatorskega absolutizma. Stara patricka generacija pa se je upirala samo v prepričanju, da se lahko vse doseže po dosedanjih poteh, poslušala se je pasivnega odpora namesto borbenosti, ki jo je prepustila mladini; le-ta je tedaj že začela iskati potov do širokih slojev, ker je slutila, da samo v sodelovanju z vsem narodom lahko doseže narodno svobodo. Graščak Plentaj je nesrečen na vodenem večjemu del hrvatskih zgornjih slojev, ki so pod dolгим tujim vplivom izgubili narodno zavest. Nič boljše ni bilo niti v njegovi lastni snobovski rodbini: soproga in hčerke so se kar trudile, da bi v vsakem pogledu posemale tujce in so kar na veliko nemškutarile.

Režiser Verli je delo uspešno postavil na oder, tako da je po njegovi zaslugi restavracija »Novega sveta« odlično uspela. Glavno vlogo graščaka je igral Sotošek na splošno zadovoljstvo ter zopet pokazal svoj izredni talent. V ostalih vlogah so nastopili Gršović, Mirjev, Grünhut, Mila Popović-Mosinger, Nadja Grahov, Braco

Reiss in ostali. Kritika je prejela komedijo zelo dobro in prav tako tudi publika.

Druga drama iz starega Zagreba »Gornji grad« se vrši časovno nekoliko pozneje. Začenja se v času Rombergovega komesarjata, ko je prišlo do upora zaradi nezakonitega vsiljevanja dvojezičnih grobov na finančnih uradih na Hrvatskem in se končuje v prvem desetletju režima bana Khuena Hedervaryja, ki je uvedel nasilno madžarizacijo. Zagrebško gornje mesto je bilo tedaj sedež ekskluzivne hrvatske aristokracije, ki je bila sicer politično v raznih taborih, velika večina pa seveda s tedanjimi oblastniki. Ta zaključna visoka družba je znala skrbno čuvati svoje tajne. Nova demokratska družba v dolgem mestu, razpoložena izključno opozicijsko, je izrabila vsak škandal gornjega mesta v svoje namene. Avtor Habeduš je obdelal na temelju rodbinskih pisem in spominov značilni decemberski škandal iz l. 1891, ki se je res vršil. Habeduš je znan po svojih feljtonih in romanih, v katerih obravnava življenje starega Zagreba; mnogi so bili objavljeni v dnevnem tisku. Avtor sam smatra svojo dramo za dramatizirano reportažo iz zadnje četrtine preteklega stoletja, ko je hrvatska romantika preživljala svoje zadnje čase.

Kot prvo dramsko delo Habeduša, ki je dosedaj pisal samo popularne romane, predstavlja »Gornji grad« po svoji dramski konstrukciji značilen uspeh. Seveda je avtor posebno pod močnim vplivom Križanin in v prvi vrsti »Glembajevih«. Z ene strani oboja in demaskira zaključeno družbo gornjega mesta, polno grehov in napak, na drugi strani pa kaže nostalgijo za njo. Tako je s strani oče Thuroczyjev umoril nekega »skrivana« in oddal bogastvo baronovih. Bil je volk med ovčami! Glavna protagonistka sta bila naša ožja rojaka, velika umetnika: Vika Podgorska in Hinko Nušić. To ni bilo lahko v drami, ki predstavlja res »teater« v pravem pomenu besede. Podgorska je vprav fascinirano igrala zapleteno vlogo Lidije, ki je na pol »vampa«, na pol pa tragična ljubavnica. Njena izvrstna maska in okusni kostumi so se vzdignili vlogo egzaltirane baronice. Nušić je diskretno podal barona Thuroczyja, ki ni znal skriti svojega parvenitstva in ki je ali cinik ali slabik. Dubravko Dujsin kot cente Spinelli je igral svojo bolj pasivno vlogo prepričevalno in z globokim doživljajem. V ostalih večjih vlogah so bili dobri Strahinja Petrovič, Grković, Ela Hafner-Gjermanović in Gizela Huml. Režija in inscenacija je bila na višini v rokah Tita Strozija, ki je sam zrastle v salonih gornjega mesta. Splošno pa je v tej drami veliko nemotiviranega in preveč generaliziranja. Posebno drugo in tretje dejanje bi bilo treba nekoliko skrajšati, ker bi v

tem primeru prišla dramatika bolj do veljave. Gotovo je, da se bo Habeduš še razvil v drami, kakor se je v romanu. Teatrski uspeh prvega njegovega dela je

nedvomen. Tradicije Gornjega mesta so v Zagrebu še zelo močne in vsaka repriza bo gotovo našla hvalažno publiko. Dr. Oton Ambrož.

S P O R T

Zdaj pa najhujši — BSK

V nedeljo gre SK Ljubljana četrtič v boj za prvenstvene pike, to pot proti velikemu tekmeču iz Beograda.

V nedeljo bo v Ljubljani zopet velik dogodek za vso našo športno publiko. V borbi za državno prvenstvo se srečata državni prvaki in naša Ljubljana. Elitno moštvo državnega prvaka nastopi kompletno. Sama popularna imena državnih reprezentativcev potujejo v Ljubljano, da zagotovijo svojemu klubu dve dragoceni točki. Mošno moštvo, ki je navduševalo razvijeno publiko po vseh evropskih centrih, je tudi za naš športno razodetje, zlasti takrat, ko gre za točke, ki bi mogle odvzeti BSK naslov državnega prvaka, na katerega so Beograščani in simpatizerji »plavih« toliko ponosni.

Nasproti ekipi popularnih imen, kot so Glazer, Radovanović, ing. Arsenjevič, Lechner, Tirnanić, Moša, Vujadinović, Božović, da Ljubljana postavi, poleg srea in ljubezni do kluba, tudi solidno tehnično

znanje, ki nam ga že vsi športni centri priznajo. Gotovo je, da naši fantje ne bodo zlepa klonili in bodo podprli od svoje navdušene publike, skušali prelomiti tradicijo, po kateri je BSK do sedaj srečno odnašal točke iz Ljubljane.

Ze drugič v letošnjem letu bo Ljubljana sprejela s simpatijami, ki jih je vedno deležen samo prijatelj, beograjske goste, ki so v težkih časih ustvarjanja S.K. Ljubljane stali z vso svojo moralno in športno podporo na njeni strani. Ko sprejemamo naše iskrene prijatelje iz Beograda z dobrodošlico, želimo obenem našemu zastopniku vso srečo v veliki borbi.

Za nedeljsko napeto tekmo je prodaja vstopnic navadnih stolišč in tribunskih sedežev v trgovini Rokavičar, Presernova ulica in pri blagajni kavarne Evropa.

V nekaj vrstah

Prav za prav ali morda celo zelo daleč je se prava zimska sezona, pa je po našem športnem tisku že završalo o Planici. Po eni strani so se razširile vesti, da bodo vzgledu Planice v tej sezoni sledili tudi drugi narodi, pred vsem Avstriji, Čehi, Italijani, Nemci, Švircarji in celo sami Norvežani. Na raznih krajih grade menda po teh državah nove ogromne skakalnice, ki naj bi »nesle« daleč nad sto metrov. Istočasno s to stvarno borbo proti Planici pa je prišla v javnost nekoliko zagonetna in seveda precej senzacionalna vest, da je združjenje smučarjev Planice kar se da uradno odpravilo svojo ogromno skakalnice v Planici, češ da se na njej v bodoče ne bodo več vršili smučski skoki. Kakšni so bili podrobni razlogi, ki so vodstvo tega združenja spravili na to misel, še ni znano. O stvari bomo svoječasno še spregovorili.

V Glasgovi je bilo v sredo srečanje med nogometnima reprezentancama Nemčije in Škotske, ki se je končalo z zmago Škotov 2:0 (0:0). Gledalcev je bilo 50.000.

Odgojena ligaska tekma med Haškom in Ljubljano se bo po zadnjem sklepu JNS vršila dne 25. t. m. v Ljubljani. Ta termin je sicer prost prvenstvenih tekem.

Službene objave LNP

(4. seja u. o. dne 7. t. m.)

Suspendira se Disk do poravnave sodniške takse bivšemu pr. ss. g. Jenku v znesku 56 Din za tekmo Disk-Mars 19. III. 1936. — Kaznuje se z globo 25 Din, ker niso na poziv p. o. pravočasno dostavili seznamov juniorjev: Maribor, Mladika, Olimp, Atletiki, Korotan—K; z enako globo se kaznuje, ker niso pravočasno odgovorili na poziv p. o. glede dostavitve seznamov izkaznice: Disk, Javornik, Trbovlje, Jadran, Globe je nakazati v roku 14 dni po objavi, sicer bodo klubi suspendirani. — Kaznuje se z globo 25 Din Korotan—Lj., ker ni pravočasno javil, da njegovo igranje ni uporabo za javne tekme. Znesek nakazati v roku 14 dni po prednoju suspenza.

Glede vršenja funkcije službočnega odbornika se sprejme načelen sklep: če funkcionar, ki je določen za to službo, izostane, ali si ne poišče po pravilniku za službočnega odbornika namestnika (iz vrst podsaveznih funkcionarjev), se kaznuje prvič z globo 50 Din, drugič z globo 100 Din, in za hrano funkcije za dobo dveh mesecev, tretjič s črtanjem funkcije. Z enakimi globami se bodo kaznovali oni, ki ne bodo poslali poročil o tekмах, tako da jih bo prejel p. o. v teku srede po tekmi. Funkcionarji izven sedeža podsaveza se bodo v gornjih primerih kaznovali tako: prvič z dvomesečno zabrano vršenja funkcij v klubu, drugič z izključitvijo iz kluba v smislu § 11 in 12 kaz. prav. JNS.

Odloži se sklep predsedstva glede dovolitve nastopa Pliberšku Antonu kot gostu v moštvo Ljubljane dne 4. t. m. — Naknadno se dovolja nastop Macuhu Karlu v moštvo Olimpa 4. t. m. — Določijo se uradne ure v podsavezni pisarni vsak dan razen nedelj in praznikov od 18. do 19. u. obredah pa od 15. do 17. Izven teh ur imajo dostop v podsavezno pisarno samo predsedniki in tajniki poedinih podsaveznih odborov ter poslovodja.

7. seja p. o. dne 14. t. m.

Spored prvenstvenih tekem dne 18. t. m.: V Ljubljani, Igrišče Primorja ob 8.30 Ljubljana jun. — Mladika jun., ob 9.45 Slavija jun. — Sloboda, službočji Prezelj Slavija jun. — Sloboda po 5 rediteljev; ob 13.30 Ljubljana rez. — nasprotnik neznan, ob 15. Ljubljana — BSK, službočji Kralj, nadzor nad blagajno Jugovec; rediteljstvo Ljubljana. Igrišče Hermesa ob 11.30 Hermes jun. — Sloboda jun., ob 9.30 Hermes — Korotan—Kranj, službočji Pokovec Stefan, Hermes rediteljstvo. Igrišče Slovana ob 9. Reka jun. — Slovan jun., ob 10. Slovan — Reka, služb. dr. Mauri, Slovan in Reka po 5 rediteljev. Igrišče Jadran ob 10. Jadran — Mladika, služb. Repovž, Jadran in Mladika po 5 rediteljev. Igrišče Mladike ob 10. Mars — Korotan Lj., služb. Slanovec V. Mars in Korotan po 5 rediteljev in Igrišče Most ob 10. Grafika — Moste, služb. Saksida, Grafika in Moste po 5 rediteljev.

V Celju, Igrišče Celja ob 15. Celje: Rapid, služb. Mahkovec, oba kluba po 5 rediteljev. Igrišče Olimpa ob 9. Laško —

Hrastnik, služb. Hrastnik, Olimp rediteljstvo. Igrišče Jugoslavije ob 10. Zalec: Jugoslavija, služb. Taček, Jugoslavija rediteljstvo.

V Maribor, Igrišče Rapida ob 13.30 Maribor rez. — Zelezničar rez., ob 15. Maribor: Zelezničar, služb. Frankl, Oba kluba po 5 rediteljev. Ob 10. Maribor jun. — Zelezničar jun., služb. Amon, Oba kluba po 5 rediteljev.

V Čakovcu, Igrišče ČSK ob 15. ČSK: Atletiki, služb. prof. Jelčić, ČSK rediteljstvo. Igrišče Gradjanski ob 10. Gradjanski: Lendava, služb. Reichnig, Gradjanski rediteljstvo.

V Trbovljah, Igrišče Amaterja ob 15. Amater: Olimp, služb. Dolinar, Rediteljstvo Dask in Trbovlje. — Igrišče Trbovelj ob 10. Retje: Zagorje, služb. Hvala, rediteljstvo Dask Amater. — V Zagorju ob 15. Sloga: Trbovlje, služb. Zupan, Sloga rediteljstvo. — V Kamniku ob 15. Kamnik: Zalog, služb. Svetičič, Kamnik rediteljstvo.

V Domžalah ob 15. Domžale: Disk, službočji Slamič, oba kluba po 5 rediteljev. — V Murški Soboti ob 15. Mura: Drava, služb. Peterka, Mura rediteljstvo. — V Ptuj ob 15. Ptuj: Slavija P, službočji Vuga, Ptuj rediteljstvo. — V Radovljici ob 15. Radovljica: Kovinar, službočji Škrl Srečko, Radovljica rediteljstvo. — Na Jesenicah, Igrišče Bratstva ob 15. Bratstvo: Gorenjec, službočji Jelen, Oba kluba po 5 rediteljev.

Službeno iz S. O. pri L. N. P. Pozivajo se sodniki, da prilagajo sodniškemu poročilu tudi poslave moštvej, ki so jih prejeli od klubov. — Poziva se p. s. s. Hobacher, da se zglopi pri predsedniku radi zaslusanja. — Obveščajo se gg. poverjeniki, da morajo v smislu § 43 pravilnika delegirati k prvenstvenim tekam za stranske sodnike le sevezne sodnike. — Naknadno opravilo s. s. Betetta se po zapisku o zaslusanju vzame na znanje. — Ukine se suspenz s. s. Jančiču in kandidatu Puntarju, poziva pa se kandidat Jansa, da v roku 3 dni pošlje poročilo pod pretjno črtanja iz seznama. — Obvešča se s. s. Reinpreht, da ni upravičen ubrati takse, ker se tekma ni vršila. — Poziva se s. s. Jordan, da se zglopi pri s. s. Škerlju radi zaslusanja. — Delegirajo se k tekam dne 18. t. m.: Ljubljana jun. — Mladika jun. Černecnik, Slavija — Sloboda Martelalc, Ljubljana — BSK stranska Dolinar in Kušar, predtekma Dorčec, Hermes jun. — Sloboda jun. Lukežič, Hermes — Korotan Macoratti, Reka — Slovan jun. Škerlj, Slovan — Reka Mrdjen, Jadran — Mladika Kušar, Mars — Korotan Dolinar, Grafika — Moste Kos, Celje — Rapid Deržaj (spor.) stranska Seittl in Dečman, Laško — Hrastnik Reinpreht, Zalec — Jugoslavija Ochs, Maribor — Zelezničar Lichtenberger rez. Petrovič, Maribor jun. — Zelezničar jun. Klippslatter, Maribor — Zelezničar rez. Nemec, C. S. K. — Atletiki Kopic, Gradjanski — Lendava Konic, Amater — Olimp Erlih, Retje — Zagorje Božič, Kamnik — Zalog Jordan, Domžale — Disk Hobacher, Mura — Drava, dr. Brandl, Ptuj — Slavija Bizjak, Radovljica — Kovinar Straus, Bratstvo — Gorenjec ing. Jesih, — Stranske sodnike delegirajo poverjeniki. Pričetek tekem in igranja so razvidna iz službenih objav poslovnega odbora.

Službeno iz poverjenjstva SOLNP Trbovlje. Predtekmo pri tekmi Dask—Retje sodi s. k. Gracer, predtekmo pri tekmi Amater—Olimp pa s. k. Krlhkar. Za stranska sodnika pri tekmi Dask—Retje naj Dask določi dva starejša igralca, prav tako pa tudi Sloga za tekmo Sloga—Trbovlje. Za stranska sodnika na tekmi Amater—Olimp se določita s. k. Stepišnik in Puntar. Sklicuje se ponovno sestanek vseh seveznih sodnikov in sodniških kandidatov v poverjenjstvu za 20. t. m. ob 17. v garderobi Delavskega doma. Za sodniške kandidate obvezno, ki se obenem opozarjajo, da bodo črtani iz seznama, če ne bodo vršili funkcije stranskih sodnikov.

Celje: Rapid. Na Glaziji v Celju se bo pričela v nedeljo 18. t. m. ob 15. podsavezna prvenstvena tekma med Celjem in Rapidom iz Maribora. Po letošnjih rezultatih se sicer zdi, da je Celje nekoliko močnejše moštvo, kljub temu pa je izid nedeljske tekme negotov. Vsekakor bo tekma zelo zanimiva in napeta.

SK Sloboda. Drevi ob 18.30 članski sestanek, nato seja odbora. V nedeljo igrajo juniorji ob 11. na Hermesu, I. moštvo pa ob 9.30 na Primorju. Opozarjamo članstvo, da je v nedeljo ob 20. otvoritev plesnih vaj v Delavski zbornici.

SK Mars. Danes ob 19. obvezen sestanek vseh nogometašev v gostilni Predovič. Važno!

SK Slavija. Drevi ob 21. v lokalni sestank vseh nogometašev. Ob pol 20. seja odbora. — Sigurno vsi! Sprejemajo se novi člani.

Iz Julijske krajine

Stiri istrski mladeniči pred posebnim sodiščem

Kakor poročajo neki zagrebški časopisi, so je vršil vpričetku oktobra v Rimu pred posebnim sodiščem za zaščito države proces proti štirim mladeničem iz Buzetščine v Istri, ki so bili vsi obsojeni na izredno hude kazni, če se vpoštevaajo prestopki, zaradi katerih so bili obtoženi. Italijanski listi o tem procesu niso poročali, po čemer je sklepali, da je bila razprava tajna in da se tudi sodba ni smela objaviti.

Po informacijah omenjenega lista so nekdanji istrski Hrvati že lani sredi avgusta ovadili kmečke fante 22letnega Mateja Dobrilovića, 20letnega Rajmunda Rafaelića, 26letnega Petra Jacina in 26letnega Petra Ukotića iz Ukotičev pri Buzetu tankajšnjim karabinerjem, češ da so manifestirali za neko sosedno državo. Mladeniči so bili tedaj takoj aretirani in izročeni posebnemu sodišču, ki je takoj uvedlo preiskavo proti njim. Preiskava se je kakor običajno zelo zavlekla, tako da je prišlo do razprave šele te dni. Tudi pri procesu so omenjeni ovaduhli nastopili kot edine obremenilne priče.

Sodišče je obsodilo Mateja Dobrilovića na 6 let robije, Rajmunda Rafaelića na 5 let, Petra Jacina na 2 in prav tako tudi Petra Ukotića na 2 leti robije, vse skupaj pa še na 18.000 lir globe.

Drobne novice

V Trstu je umrla ga. Ivana Krašević, rojena Sabadin, nekdanja učiteljica in izvidljenska družica učitelja Kraševica. Pokopali so jo na barkovljanskem pokopališču. Bavdažovi družini iz Podgrada je v nekem tržaškem sanatoriju nenadoma umrla 15letna hčerka učiteljice Ljiljana. Prejšnji četrtek pa je pri Sv. Jakobu pokrati boleznj umrl g. Andrej Požar. Pokojnik lahka domača zemlja! Preostajam naše sožalje!

Na puljskih srednjih solah imajo ob pričetku solskega leta leto za leto velike težave zaradi primanjkanja profesorjev. V Pulji namešča prosvetno ministrstvo običajno suplenete ali pa profesorje, ki so drugod manj zaželeni. V profsorskih krogih velja Pulj za profsorsko kazensko kolonijo. Imenovanje suplentov in premetistvo profesorjev pa stalno zelo zavlačujejo in tudi profesorji sami prihajajo na svoje novo službeno mesto običajno z zamudami kar po tri tedne. Zaradi tega razpolagajo srednje šole pričetkom solskega leta zmerom s 3 ali 4 profesorji, ki naravno ne zmorejo vsega dela. V prvem mesecu se pouk vrši v zelo skrajnem obsegu — dnevno po 2 ali 3 ure, pa tudi drugače so dijaki zelo prikrajšani. Puljsko fašistično glasilo »Corriere Istriano« se zaradi tega zelo pritožuje in poziva istrskega solskega škornika, naj končno vendarle že napravi konec tej vsakoletni vrzeli v pouku na puljskih srednjih solah.

Goriška občinska uprava je sklenila zbrati zemске stanke vseh onih civilistov, ki so za časa svetovne vojne padli v Gorici, in skupni grobnici na goriškem pokopališču. Po dosedanjih ugotovitvah je teh žrtv 220, med njimi tri neznane imena in porekla. Grobnica bo dograjena še konec t. m. in na njej bo naslednji napis: Goriška občina je zbrala tu ostanke 220 meščanov, ki so pričakovali odrešenja po Italiji, a so padli v času od junija 1915. do oktobra 1918. Pod napisom bodo v kamen vklesana tudi vsa njihova imena. Zanimivo je, da je med njimi 143 slovenskih in 10 nemških imen.

Zaradi bega čez mejo je bilo te dni prijavljenih goriškemu sodišču spet pet fantov in deklet iz goriške pokrajine, in sicer 27 letni Rajmund Prinčič in 21 letna Avgusta Kumarjeva iz Zgornjega Cerovega, 18-letni Tugomir Stebenič iz Solikana, 24-letni Anton Nardin iz Vrtojbe in 26-letni France Piemonti (?) iz Voglarjev pri Trnovem.

Tudi v Zadru je bil podobno kakor v Trstu odstavljen dosednji tajnik tankajšnje fašistične zveze, ki je šele malo časa deloval v zadrski pokrajini. Za novega tajnika je bil imenovan Atos Bortolucci.

Pri fašističnih organizacijah na Krasu je bilo po imenovanju Grazioja za novega pokrajinskega tajnika v Trstu izvršenih več sprememb. Za tajnika v Postojni je bil imenovan dr. Dominik Carnina, v Šmiblu pri Postojni Alojzij Gelli, na Opčinah pri Trstu pa ing. Fran Garavin.

V Cerknem so karabinerji aretirali 27-letnega Ivana Makuca, ki je doma z Gori in je bil pred nekaj meseci obsojen na 2 leti zapore zaradi ilegalnega bega čez mejo in nekaj drugih prestopkov.

Na Trnovski planoti je zapadlo zadnje dni toliko snega, da je bil ponekod tudi na večjih cestah ustavljen skoraj ves avtomobilski promet. Tako so prenehali voziti avtobusi na cestah Gorika—Lokve in Col—Črni vrh. Iz Gorice je bilo mogoče z avtom v Črni vrh le preko Idrije. Predelski prelaz nad Bovecem je bil docela zasnežen in je še sedaj neprehoden. Celo v Logu pod njim je zapadlo skoraj pol metra snega.

V Solkanu se je smrtno ponesrečil 27letni delavec Venceslav Pavlin. V nekem kamnolomu se je zrušila nanj plast zemlje in kamenja. Goriški reševalci so ga nemudoma prepeljali v goriško bolnico, kjer pa je dva dni pozneje podlegel poškodbam.

V Kožbani v Brdih so našli v hlevu posestnika Antona Maligoja 89letnega starčka Alojzija Cobaja. Starček je prenočil na sed in je po nesreči padel v hlev in si zlomil hrbtenico. Kmalu nato je umrl.

V Lokvi pri Trstu je pretekli ponedeljek pri Santinovi nastal požar. Tržaski gasilci so se zaman borili proti elementu, ki je uničil vso Santinovo domačijo. Posestnik Ivan Santin je oskoderan za 10.000 lir.

V Colu nad Ajdovščino je zadnjo soboto pogorela hiša kmečkega posestnika 30letnega Franceta Makuza. Zgorela je tudi vsa oprema. Poleg hiše je ogenj uničil še hlev in v njem shranjeno poljsko orodje, nekaj sena in drugih pridelkov. Škoda je 17.000 lir.

Točno plačaj »Jutru« naročnino

Varui svoicem zavarovalnino

A. Poltzer:

Pot brez cilja

Roman

Moje vabilo, naj sede, je kar preslišala. Obstala je pri vratih, lahno naslonjena na temnovišnjo zaveso.

»Ne vem, kaj vam je Lawrence pripovedoval o svojem razmerju do mene. Res je, da sva samo oddaljena sorodnika; toda on je bil tisti, ki se je zmerom skliceval na sorodstvo, kadar sem se branila njegovih daril in njegovega denarja... Vem tudi, da me ima rad, a meni ni nič do njega...«

Milica je govorila hlastno in razburjeno, ne da bi me pogledala. Radostna omotica se me je polastila. Niti malo nisem več dvomil o tem, da me Milica ljubi!

Kako naj bi si bil drugače razlagal neno polasnevanje? Sam ne vem, kaj mi je bilo, a mahoma sem jo držal v naročju. Tiho je zalokala. Pozneje je šepnila: »Jeli, da me vzameš s seboj?...«

Njene besede so me predramile v resničnost. »Milica, nekaj pomni: siromak sem, večji nego misliš,« sem prišel. In ker je nestrpno mrdnila z obrazkom, sem nadaljeval: »Ne, moram te poslušati!«

Jel sem ji pripovedovati o svojem prejšnjem umetniškem življenju, o nesreči, ki mi je bila uničila kariero, in o izgubi svojega premoženja. »Ko v Bej-

luti zapustim to ladjo, bom imel ravno še dovolj denarja, da pridem domov,« sem končal. »Za mojo lastno prihodnost me ni skrb. A neopravičljivo bi bilo od mene, če bi priklenil tvojo usodo na svojo, dokler nimam spet tal pod nogami...«

Milica je zdaj sedela v enem izmed zloženih klubnikov. Njen svetli pogled se ni niti za trenutek odtrgal od mojega obraza. Očividno ji moji ugovori niso šli do živega.

»Daj mi cigareto,« je poprosila. Podal sem ji cigareto in ji prižgal. Globoko je potegnila dim in rekla: »Mislim, da preskromno sodiš svoje zmožnosti. Davi sem videla, kaj znaš.«

»To je zelo malo v primeri s tem, kar sem znal nekdanj. Občinstvo bi bilo gotovo razočarano. Od mene. Buffala Bellinija, pričakujejo mnogo več...«

»Pa nastopaj od kraja pod kakim drugim imenom!«

Ta rešitev ni bila slaba; začudil sem se, da mi ni bila še samemu prišla na misel.

A moji pomisleki so vendarle ostali. Da če ne bi bila Milica dotlej živela v razkošnem ozračju, bi ji bil kar zaupal, da se utegne zadovoljiti s skromnejšim življenjem. Tako sem bil pa prepričan, da bi izgubila vsakdanjih priložnosti, ki jih je bila vajena, kaj kmalu zamorila neno ljubezen.

Zdelo se mi je, da moje bogate življenjske izkušnje opravičujejo ta nejeverni pogled.

Rekel sem: »Da se mi je davišna umetnika posrečila, je bilo slučaj. Vsi nekaj mesecev še potrebujem, predno bom mogel spet nastopiti. Ta mah še ne vem, ob čem bom dotlej živel.«

»Nekaj denarja imam,« je odvrnila Milica. »Za prvo silo nama ni treba biti v skrbih... Videla je, kako se mi je obraz zmračil. Raiši bi bil od lakote umrl, kakor da bi sprejel le nov čič Lawrenceovega denarja.

»Oprosti,« je tiho dejala Milica.

A mahoma se ji je obraz zjasnil. »Da se nisem takoj spomnila!« je vzklila. Hitro se je ozrla, kakor da bi se hotela prepričati, ali nju ne sliši kako nepoklicano uho, nato pa s pritaenim glasom nadaljevala: »Na ti moraš uropane dragulje!«

Osupo sem zastrmel vanjo.

»Ali veš, zakaj se je hotela moja mati peljati v Monte Carlo?«

Na to ji nisem mogel odgovoriti, a Milica niti ni pričakovala odgovora.

Nadaljevala je: »Moja mati je hotela najti dragulje, ki jih je Williams skril. Ne zaradi obljubljenega plačila — na to sploh ni mislila — ampak zato, da bi popravila storjeno škodo...«

Pet vprašanj mi je bilo hkratu na jeziku.

Milica me je poprosila, naj je ne motim.

»Kakor sem ti že povedala,« je pričela »je Williams v Monakovem prevzel zaklade, ki jih je bila mati prinesla v Evropo. Pozneje ji je rekel, da je — razen majhnega ostanka — spravil vse dragocennosti na varnem kraju. Dejal je, da so v Monaku pri nekem vpokojenem kapitanu, ki ga pozna in ki se nanj popolnoma zanesa. Sicer pa mož niti ne slutiti, kaj je v dobro zaklenjenem kovčegu, ki mu ga je dal Williams v shranilo. Po pri-

jateljvi nepričakovani smrti je bila materina prva misel, da bi poiskala dragulje in jih vrnila pravemu lastniku. Zato se je tudi peljala v Monte Carlo, kjer sem jo ob našem prvem srečanju pravkar iskala.«

Ko mi je Milica vse to povedala, sem tudi razumel, kako je moglo priti Boltonu na misel, da se je peljal z menoj na riviero. Gotovo je bil našel pri mrtvem Williamsu kake zapiske, ki so kazali na Monako.

Vprašal sem torej Milico: »In kakšna naj bi bila moja naloga pri tej stvari? Kako naj pomagam tvoji materi?«

»Moje matere ne poznaš. To ti je najbolji brez-zavetno bitje na svetu. Nikoli ne bo brez tve pomoči našla moza, ki hrani kovec z dragulji. Kneževina Monako sicer ni velika, a gotovo je, da živi tam mnogo bivših kapitanov ali — ladijskih častnikov. Zakaj mati se ni vedela natanko spomniti, ali je Williams govoril o kapitanu ali samo o častniku. Takoj, ko prideva v Beirut, se moraš vrti v Monte Carlo. Mater boš lahko našel, zdaj, ko veš neno ime. Če je pa ne dobiš, začni sam iskati. Ako izslediš dragulje, te čaka dvajset tisoč funtov. Pomisli — dvajset tisoč funtov!«

»In tvoja mati?«

»Nikoli se ne bi polakomnila tega denarja. Zanj bova že skrbela. Majhno hišico ji kupiva, z vrtno in cvetlicami, kajti cvetlice ima neizmerno rada...«

KER STRANKAM IZVEN LJUBLJANE OB NAKUPU POVRNEMO POLOVICO VOZNE 3. RAZR. OD VSEH POSTAJ SLOVENIJE.
KONFEKCIJA PAULIN, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 5.

TUDI VAŠ NOVI PLAŠČ — OD PAULINA —

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo ozl, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopis in živitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljanjati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Kampa, kam?

Na Kurešček

voz avtobus v nedeljo, dne 12. t. m. ob 8 uri izpred Mostnega doma, ob 149, iz Dolenjskega mostu. Informacije telefon 3070. 24734-18

Službo dobi

Bečica 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Frizerko

perfektno v železni, vodni in trajni kondiciji sprejemam tako, plača po dogovoru. Točne poudbe na Jurij Simunac, Kranj. 24745-1

Dva čevljarska pomočnika

dobra za zbita in živana dela, sprejemam takoj v stalno delo. Naslov v vseh posl. Jutra. 24730-1

Službe išče

Vaška beseda 30 par; davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Brivski pomočnik

provizoren, fino nastopa, izvršnje trajno, železno, vodno, kondicijo, 30 let star, izkušnje, Poudbe na Jurij Simunac, Kranj. 24732-2

Potniki

Bečica 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zastopnik

velike domače trgovine no-gavice išče podzastopnike za Ljubljano in Maribor. Poudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nogavice«. 24731-5

Pouk

Francosčino nemščino in klavir poučuje odrasle in šolske mladino. Aneta Potečnik, strokovno diplomirana. Mnogoletna učna praksa. Beethovnova ul. 25 visoko priljubljen — v sredi. 24734-4

G. Th. Rothman:

Gospod Kozamurnik gre na letovanje

Kapital

Bečica 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pouk

Francosčino nemščino in klavir poučuje odrasle in šolske mladino. Aneta Potečnik, strokovno diplomirana. Mnogoletna učna praksa. Beethovnova ul. 25 visoko priljubljen — v sredi. 24734-4

Pouk

Francosčino nemščino in klavir poučuje odrasle in šolske mladino. Aneta Potečnik, strokovno diplomirana. Mnogoletna učna praksa. Beethovnova ul. 25 visoko priljubljen — v sredi. 24734-4

Pouk

Francosčino nemščino in klavir poučuje odrasle in šolske mladino. Aneta Potečnik, strokovno diplomirana. Mnogoletna učna praksa. Beethovnova ul. 25 visoko priljubljen — v sredi. 24734-4

Pouk

Francosčino nemščino in klavir poučuje odrasle in šolske mladino. Aneta Potečnik, strokovno diplomirana. Mnogoletna učna praksa. Beethovnova ul. 25 visoko priljubljen — v sredi. 24734-4

Pouk

Francosčino nemščino in klavir poučuje odrasle in šolske mladino. Aneta Potečnik, strokovno diplomirana. Mnogoletna učna praksa. Beethovnova ul. 25 visoko priljubljen — v sredi. 24734-4

Pouk

Francosčino nemščino in klavir poučuje odrasle in šolske mladino. Aneta Potečnik, strokovno diplomirana. Mnogoletna učna praksa. Beethovnova ul. 25 visoko priljubljen — v sredi. 24734-4

Pouk

Francosčino nemščino in klavir poučuje odrasle in šolske mladino. Aneta Potečnik, strokovno diplomirana. Mnogoletna učna praksa. Beethovnova ul. 25 visoko priljubljen — v sredi. 24734-4

Pouk

Francosčino nemščino in klavir poučuje odrasle in šolske mladino. Aneta Potečnik, strokovno diplomirana. Mnogoletna učna praksa. Beethovnova ul. 25 visoko priljubljen — v sredi. 24734-4

Pouk

Francosčino nemščino in klavir poučuje odrasle in šolske mladino. Aneta Potečnik, strokovno diplomirana. Mnogoletna učna praksa. Beethovnova ul. 25 visoko priljubljen — v sredi. 24734-4

Pouk

Francosčino nemščino in klavir poučuje odrasle in šolske mladino. Aneta Potečnik, strokovno diplomirana. Mnogoletna učna praksa. Beethovnova ul. 25 visoko priljubljen — v sredi. 24734-4

Pouk

Francosčino nemščino in klavir poučuje odrasle in šolske mladino. Aneta Potečnik, strokovno diplomirana. Mnogoletna učna praksa. Beethovnova ul. 25 visoko priljubljen — v sredi. 24734-4

Pouk

Francosčino nemščino in klavir poučuje odrasle in šolske mladino. Aneta Potečnik, strokovno diplomirana. Mnogoletna učna praksa. Beethovnova ul. 25 visoko priljubljen — v sredi. 24734-4

Pouk

Francosčino nemščino in klavir poučuje odrasle in šolske mladino. Aneta Potečnik, strokovno diplomirana. Mnogoletna učna praksa. Beethovnova ul. 25 visoko priljubljen — v sredi. 24734-4

Pouk

Francosčino nemščino in klavir poučuje odrasle in šolske mladino. Aneta Potečnik, strokovno diplomirana. Mnogoletna učna praksa. Beethovnova ul. 25 visoko priljubljen — v sredi. 24734-4

Pouk

Francosčino nemščino in klavir poučuje odrasle in šolske mladino. Aneta Potečnik, strokovno diplomirana. Mnogoletna učna praksa. Beethovnova ul. 25 visoko priljubljen — v sredi. 24734-4

Pouk

Francosčino nemščino in klavir poučuje odrasle in šolske mladino. Aneta Potečnik, strokovno diplomirana. Mnogoletna učna praksa. Beethovnova ul. 25 visoko priljubljen — v sredi. 24734-4

Sadje

Bečica 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kupujem jabolka

na vagon, mešana (Wirt-schafts) in namirna. Pismene ponudbe pod 41430 na Publicitas, Zagreb. 24672-34

Glasbila

Bečica 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Salonski gramofon

lep, popolnoma nov, prodam po nizki cen. Gajeva 311. levo. 24718-36

Stroji

Bečica 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Šivalni stroj

pogrešljiv, nemški fabrikat, z okroglim oliničkom, kateri tudi šika, napredaj po nizki cen. NOVA TRGOVINA, Tyrševa 36. 24606-39

Kupim

Bečica 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Otroški voziček

globok, dobro ohranjen kupim. Naslov pustiti v ogl. odd. Jutra. 24698-7

Staro medenino

bron, baker in cink kakor tudi staro železo kupim. Jugoluta — Ljubljana VII. 24739-7

Kapital

Bečica 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne vloge

kupite ali prodaste najbolje potom moje pisarne Rudolf Zore Ljubljana, Gledališka 12. Telefon 38-10. 24637-16

Dvosob. stanovanje

lepo, suho, zračno oddam takoj z vsem komfortom v Celju. Ponudbe na upravo zgradbe Pokojniškega ravoda, Celje. 24730-31

Trisob. stanovanje

z vsem komfortom oddam v Gregorčevi ul. 17 b z 1. novembrom. 24732-21

Dvosob. stanovanje

a kabinetom, solnčno oddam. Naslov v vseh posl. Jutra. 24738-21

Sobo odda

Veliko sobo opremljeno ali prazno, lepo, zračno, oddam takoj solnčno, stranki nasproti banke uprave. — Jerkič, Blewelsava št. 16/II, vrata 24. 24631-33

Opremljeno sobo

lepo, strogo separirano v bližini Tabora oddam takoj. Vrboveva ul. 9/II. desno. 24741-28

Opremljeno sobo

a posebnim vzhodom in vso oskrbo oddam v centru. Oddam pa tudi malo sobico letotako z vso oskrbo. Naslov v vseh posl. Jutra. 24734-23

Lepo sobo

a posebnim vzhodom in vso oskrbo oddam v centru. Oddam pa tudi malo sobico letotako z vso oskrbo. Naslov v vseh posl. Jutra. 24734-23

Veliko sobo

opremljeno ali prazno, lepo, zračno, oddam takoj solnčno, stranki nasproti banke uprave. — Jerkič, Blewelsava št. 16/II, vrata 24. 24631-33

Opremljeno sobo

lepo, strogo separirano v bližini Tabora oddam takoj. Vrboveva ul. 9/II. desno. 24741-28

Opremljeno sobo

a posebnim vzhodom in vso oskrbo oddam v centru. Oddam pa tudi malo sobico letotako z vso oskrbo. Naslov v vseh posl. Jutra. 24734-23

Lepo sobo

a posebnim vzhodom in vso oskrbo oddam v centru. Oddam pa tudi malo sobico letotako z vso oskrbo. Naslov v vseh posl. Jutra. 24734-23

Veliko sobo

opremljeno ali prazno, lepo, zračno, oddam takoj solnčno, stranki nasproti banke uprave. — Jerkič, Blewelsava št. 16/II, vrata 24. 24631-33

Opremljeno sobo

lepo, strogo separirano v bližini Tabora oddam takoj. Vrboveva ul. 9/II. desno. 24741-28

Opremljeno sobo

a posebnim vzhodom in vso oskrbo oddam v centru. Oddam pa tudi malo sobico letotako z vso oskrbo. Naslov v vseh posl. Jutra. 24734-23

Lepo sobo

a posebnim vzhodom in vso oskrbo oddam v centru. Oddam pa tudi malo sobico letotako z vso oskrbo. Naslov v vseh posl. Jutra. 24734-23

Veliko sobo

opremljeno ali prazno, lepo, zračno, oddam takoj solnčno, stranki nasproti banke uprave. — Jerkič, Blewelsava št. 16/II, vrata 24. 24631-33

Opremljeno sobo

lepo, strogo separirano v bližini Tabora oddam takoj. Vrboveva ul. 9/II. desno. 24741-28

Opremljeno sobo

a posebnim vzhodom in vso oskrbo oddam v centru. Oddam pa tudi malo sobico letotako z vso oskrbo. Naslov v vseh posl. Jutra. 24734-23

Lepo sobo

a posebnim vzhodom in vso oskrbo oddam v centru. Oddam pa tudi malo sobico letotako z vso oskrbo. Naslov v vseh posl. Jutra. 24734-23

Hranilno knjižico

Mestne hranilnice Ljubljana 140.000. prodam takoj. Ponudbe na podružnice Jutra Maribor pod »Gorice«. 25664-16

Hranilno knjižico

Mestne ljubljanske kupim za Din 30.000. Plačam 90% v mesečnih obrokih po Din 1.500. a 5% obrestmi. Lahko je tudi več knjižic za navedeni znesek. Naslov v vseh posl. Jutra. 24714-16

Družabnika

za manufakturno trgovino v sredini mesta, na zelo prometni točki, iščem zaradi razširjenja obrata. Pismene ponudbe pod »Manufakturna« na ogl. odd. Jutra. 24636-16

V najem

Bečica 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mešano trgovino

oddam v najem ali na račun gospodinj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kavčija«. 24719-17

Lokali